

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
plačajo se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celokupni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
Istotip, peti vrsta
mali oglaš po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 10 D, veliki
po 3 in 4 D, v
uredniškem delu
vrtica po 10 Din
a pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Za Kmetisko zbornico

Včeraj je bil dan za naše kmete. Dve najvažnejši kmetijski organizaciji ste imeli svoje kongrese. Dopoldne je bil občni zbor Kmetijske družbe, popoldne pa Kmetiske zveze.

Ob tem dnevu je prilika, da spregovorimo o našem kmetiskem vprašanju. Res gre za vprašanje. Večje, važnejše in bolj pereče vprašanje kot slovenska javnost misli. Življenje našega kmeta in vsega našega podeželja z njim je zašlo v nesrečo, v pomanjkanje, v stisko. In reševanje je pomanjkljivo, komaj največje luknje mašimo, ran že ne celimo in nismo se še niti pripravili, kako bi ozdravili vse telo, ki se mu pravi kmetijski stan.

Vse slabe posledice pomanjkljivosti in napak prejšnjih let so se letos nagromadile na ubogo slovensko malo kmetijo. Niti neposrednih vojnih posledic nismo odpravili, druge, same kvarne, so se pa v zadnjem desetletju preobohotno razpasle.

Začnimo najprej na vasi sami. Povojno življenje je pokvarilo in pomehkužilo vas, da tirja in zahteva izdatke, s katerimi skromen kmetijski proračun ni nikdar računal in jih ne prenese. Zato in radi posebno laži-napredne psihoze je morala kmetija dati več, kot je prišlo na njenih tleh za tisto leto. Zlasti gozdi so neusmiljeno šli na žrtvenik tistih časov. Dočim je naš preudržen gospodar od nekadašnjega gozda za svojo železno rezervo in sekalo, kadar je drevo rabil ali kadar je bila sila v hiši, so šle v teh letih cele planjave in brda radi »konjunktur«. In izkupiček ni hasnil. Morda bi na prstih lahko seštel tiste, ki so ves izreden izkupiček uporabili za zboljšanje in dvig rentabilnosti svojega posestva, vse drugo je šlo morda v malo boljše obleke, morda v kaj drugega, hasnilo ni, ostalo ni in sedaj manjka, krvavo manjka vsaj enega stebra ali dveh, da bi jih človek na žago peljal, kadar ni belica v hiši.

Kakor v tej panogi, podobno je šlo v povojnih letih v vsem kmetijstvu. Izčrpana so posestva, dobila pa niso novih krepčil, da bi mogla dati več sadu. Za prosep, za napredek, za vse to, kar imenujemo intenzivno gospodarstvo, se je storilo tako malo, da se ne pozna.

Kajti za organizacijo široke poglobitve gospodarstva je treba javne, vzajemnostne pomoči. Te ni naš kmet imel. Odpadla je deželna uprava, ki je pred vojno toliko delala, ostala je država, ki se je zvižala v bolečinah, ko so jo vladali režimi, ki so videli le svojo nenasitno malho in za ljudsko splošnost ni nič ostalo. Da bi bili takrat pospeševali kmetijstvo, ni bilo govora. Nasprotno! Zavod za zavodom je propadal, za kmetijske namene ni bilo v naši poljedelski državi nobenih kreditov. In če je bil kje kak mal denar, se za prosep slovenskega kmeta ni smel uporabiti, kajti le pod tem pogojem so sedeli naši razni tudi slovenski ministri v vladi.

Javne organizacije za pospeševanje in podporo kmetijskega gospodarstva torej ni bilo. Za zasebno vzajemnostno pomoč je bilo v tistih letih, ki jih označuje inflacija in lagodno življenje z dneva v dan, premalo smisla. Zadržna zveza je bila edina kmetijska organizacija, ki je tedaj mislila in stvarno računala. Leto za letom je prirejala po stotino gospodarskih kmetijskih tečajev, da je vzdržala svojo zadržno mrežo po slovenski zemlji nepokvarjeno in da je storila svojo dolžnost v kmetijski stanovski prosveti. Toda to je bila kaplja v morje. Kmetijska družba je postala predmet ljutih bojov in je končno prešla v roke ljudi, ki imajo več smisla za trgovino kot kmetško prosveto. Dokler niso pričele delati naše oblasti, ni kmet imel izdatne pomoči od nikoder. In praznosta, ki je nastala v teh osmih letih, sedaj ubija. Če je kje šel tedaj kak groš v hranilnico, sedaj mora ven, povečini pa sploh prihrankov ni bilo in je sedanja vprašna v prazno vsekala. Dolg na kmetiskem posvetu je danes reden žalosten pojav.

Letos so pritisnile še ujme. Pa kar po vrsti vsi. Ni dosti bila le toča, ponovna suša, povodni, ki so vse razdrle in raznesle, plane in slabe letine, tudi živini ni prizaneslo.

Tak je dane, položaj našega kmeta. Deset let zastanka, težko pozna. Tem težje, ker so med tem drugi stanovi hiteli izpopolniti svojo organizacijo in imajo delavski, trgovski in obrtni stan že svoje močne stanovske zbornice, ki so odločilni činitelji v javnem in gospodarskem življenju Slovenije.

Kmetu mora pomagati na noge vse, kar resno hoče dvig dežele! Mali kmet je danes vendarle največji del naroda, in če je on bolan, je narod bolan. Občni zbor Kmetiske zveze je pravilno poudaril. Slovenski oblastni

V pričakovanju krize

Skra'na nervoznost med politiki

Dr. Korošec rešuje resorne zadeve in molči

Cela vrsta kombinacij — Dr. Korošec naj bi postal zunanji minister — Vsi politiki zelo rezervirani — Gosp. Davidovič še ni povedal kaj de ansko hoče in namerava

Belgrad, 28. dec. (Tel. »Slov.«) Politični dogodki so gnali javno nervoznost skoro na vrhunec. Nervoznost so povečali šefi političnih strank sami, ki v teku 23 kriz, ki jih je prestala naša država, še nikdar niso bili tako trdovratno molčeči kakor danes. Celo tisti, ki so v stalni zvezi z voditelji strank, so kakor na povelje zmajevali z glavami in vse napotili k predsedniku vlade dr. Antonu Korošču, češ on ima besedo, od njega je odvisno, ali poda ostavko. Zelo se je opazilo, da se sklepi, oziroma debata na včerajšnji seji četverne koalicije držijo še vedno v največji tajnosti, kakor tudi je strogo tajna vsebina včerajšnje Koroščeve in Davidovičeve avdicence. Nadalje je bilo opaziti žilavo tekmo v posvetovanju.

Ko je Vukičević zgodaj zjutraj obiskal dr. Korošca v notranjem ministristvu, se je kmalu nato okrog njega zbral krog radikalnih prvakov in ministrov. Obenem se je posvetoval z vodstvom DS Ljuba Davidoviča, ki je ob izhodu dejal, da ne pove prav ničesar, ob drugi priliki pa da bo govoril celo uro, če bo treba. »K dr. Korošču«, je dejal Vašemu dopisniku, »bom šel popoldne, če me bo dr. Korošec pozval. Ministri so dajali prav pitijaska pojasnila. »Ali je prišlo do sporazuma?« »Ne.« »Ali imamo krizo vlade?« »Nimamo.« »Kaj je s četvorno koalicijo?« »Nič.«

To trdovratno molčanje vodilnih politikov je dalo mnogo povoda, da se je pričelo iti globlje v Davidovičovo taktiko. Danes je bilo sploh mnenje, da so demokratske zahteve: zakon o agrarju, korupciji in razdolžitvi kmetov le drugovrstnega značaja in da je treba iskati niti v Davidovičevih odnosih do Zagreba, bodisi takšnih kot so, bodisi kot naj bi po Davidovičevem mnenju nastopili.

V tej zvezi je nedvomno najzanimivejša trditev, da ima Davidovič ozke zveze s Pribičevićem, da dela na obnovi stare JDS, ki bi bila bolj zmogljiva konkurence z radikali kot sedanja DS. Davidovič hoče rešiti Pribičevića, ki bi mu dal zagotovilo, da se ob ugodnem trenutku osvoboditi tudi formalno HSS. S tiho podporo radičevcev, ki zahtevajo v prvi vrsti padec sedanje vlade in razpust skupščine, bi Davidovič s Pribičevićem in radičevsko podporo nastopil med ljudstvom kot tak, ki se je prvi lotil reševanja hrvatskega vprašanja. Ta verzija se je podkrepila s histeričnimi Pribičevićevimi napadi. Pribičević je v svoji današnji izjavi napadel dr. Korošca in radikale z bando obupancev, popolnoma pa je prizanesel Ljubi Davidoviču. Dalje se je mnogo govo-

rilo o tem, da bo Davidovič zahteval odstop vlade še danes. Nato bi dvoru predlagal konvokacijo vseh šefov političnih skupin, tudi Pribičevića in dr. Mačka, od katerih ima zagotovilo, da bi v tem slučaju prišla v Belgrad. Radi tega je bilo povsem umljivo, da je vse govorilo o ostavki vlade. Imenovali so se novi ministri iz vrst RS in SLS. Zanimivo je, da so tudi v pisarni zunanjega ministristva trdovratno vztrajali na tem, da bi v bodoči vladi prevzel ta resor dr. Korošec hkratu s predsedstvom ali brez njega. Ta intriga je izšla iz vrst DS. Očividno ima ta namen, da nakoplje dr. Korošču dr. Marinkoviča na glavo kot nasprotnika in razdvoji Marinkovičovo skupino od Koroščeve.

Negotovo razpoloženje se je polastilo tudi poslancev. Demokratski poslanec Gjoka Popović se je na dopoldanski seji finančnega odbora obotavljaj, ali naj bi govoril k proračunu pravosodnega ministristva ali ne, češ, saj imamo itak krizo vlade. Dr. Behnen je bil prav tako bojevit, kakor tudi demokrati na eni strani, radikali na drugi strani na popoldanski seji vladne večine finančnega odbora.

Ostavka je bila že skombinirana. Samo o načinu so se mnenja delila. Demokrati so širili vesti, da jim hoče trojka naprtiti odgovornost. Nekateri radikali so ponavljali zahtevo, da naj dr. Korošec poda ostavko vse vlade in jo motivira z Davidovičovo nelojalnostjo ter da ni treba čakati, da podajo ostavko samo demokratski ministri. Proti sedmi, osmi uri je politična nervoznost dosegla tak višek, da so celo ministri spraševali, ali je vlada podala ostavko in da je skupščina bila popolnoma pod vtisi teh vesti. Celo drugače popolnoma mirni poslanci so odlagali strokovno delo po odborih in spraševali po ostavki.

Kolikor je mogel Vaš dopisnik danes na merodajnih mestih zvedeti, da je bil dr. Korošec danes vse dopoldne v notranjem ministristvu, kjer je predvsem reševal resorne zadeve. Pri njem sta v resnici bila Velja Vukičević in zagrebški veliki župan Maksimović. Zvečer se je dr. Korošec podal v predsedništvo vlade, kjer je sprejel voditelja muslimanov Spaha, ki se mu je pozneje pridružil tudi druga avtoritativna osebnost kluba JMO dr. Behnen. Konferenca dr. Korošec — Spaho — Behnen je trajala do pol 8. O položaju samem je Vaš dopisnik zvedel, da danes nikakor ni še pričakovati ostavke vlade ali kake rekonstrukcije vlade.

Proračuna pravosodja in prosvete

Poslanec Smodej za naša sodišča — Boj za kredite slovenskih prosvetnih ustanov

Belgrad, 28. decembra. (Tel. »Slov.«) Finančni odbor je obravnaval proračuna pravosodnega in prosvetnega ministristva. Vlada večina se je pred sejo posvetovala o tem, kak ekspeze bo podal pravosodni minister v plemenu. Na seji vladne večine je pravosodni minister poročal, da prične 1. aprila 1929 poslovati vrhovno kasacijsko sodišče v Zagrebu.

Pravosodni minister Vujičić je na seji finančnega odbora podal natančno poročilo o proračunu. Obžaluje, da nima dovolj finančnih sredstev za svoj resor. Od lanskega je njegov proračun manjši za 37.000.000 Din. Z novim proračunom je podana finančna možnost za dvoje novih apelacijskih sodišč v Cetinju in Sarajevu.

Zemljoradnik Jovanović je kritiziral proračun. Pravosodni minister Vujičić je takoj zavrnil očitke. Poudaril je, koliko se je pod sedanjo vlado z novimi zakoni zboljšalo pra-

skupščini imata tu prvo nalogo. Njuno delo se že koristno čuti. Mora pa tudi vsaka druga organizacija storiti svoje. Kmetiska zveza je prevzela nalogo, da razgiblje vse sile, ki naj delajo za ta namen. Prva stopnja na tej poti je močna, vplivna, le od kmeta odvisna kmetiska stanovska zbornica.

vosodstvo. Izrazil je željo, ki je želja cele vlade, da se čimprej sprejme obči državljanski zakonik.

Musliman Gavran beg Kapetanović priznava, da je današnja vlada mnogo zboljšala stanje na polju pravosodstva kakor tudi financ. Glasoval bo za. Musliman Alič želi, da se čimprej sprejme zakon o šerijatskem pravu.

Demokratski poslanec Ivan Ribar opozarja pravosodnega ministra, da posveti svojo pozornost zemljiškemu sodišču v Vojvodini, kjer se dela kopičijo. To se bo še poslabšalo, ko se bo sprejel novi zakon o likvidaciji veleposestev. S tem se bo v Sloveniji, Slavoniji, Hrvatski in Vojvodini razdelilo okrog 600.000 oralo zemlje na zemljiških sodiščih, ki bodo morali voditi račune o tem. V službo naj se ne sprejmejo novi ljudje, ampak upokojenci, ki so voljni in sposobni za to delo.

Radikal Gjuro Janković se zavzema za dobre plače, ker edino s tem se najbolj skrbi za neodvisnost sodišč in sodnikov. V istem smislu je govoril demokrat Gjoka Popović. Musliman Behnen se je posebno zavzemal za Bosno in Hercegovino, deloma je napadel pravosodno upravo, ki ni poklicala na odgovornost nekaterih sodnikov iz Sarajeva, ki so odgovorni za volivni teror

Novoletna številka Slovenca

izide v povečanem obsegu in

v nakladi 40.000

Z notarskim aktom bo ta naklada tudi ugotovljena. Z notarskim aktom pa bo nadalje ugotovljeno, da bo ta velika naklada tudi v resnici odposlana.

Inserati v noveletni številki „Slovenca“ bodo zato imeli izreden uspeh!

Kdor hoče dvigniti svoje podjetje, bo zato inseriral v noveletni številki »Slovenca«!

Inerate sprejemajo naše uprave

do ponedeljka dvanajstih opoldne!

in falzifikate iz leta 1925., in radi imenovanja nekaterih upravnikov kaznilnic, ki so prišli na ta mesta kot nestrokovnjaki. Pravi, da ima zaupanje v sedanjega pravosodnega ministra, da bo slučajne preiskal, krivce kaznoval in vzpostavil v pravosodju v Bosni in Hercegovini red in zakonitost. Glasoval bo za. Zemljoradnik Kokanović Čeda je ostro napadel ministra.

Poslanec Smodej je pohvalil pravosodnega ministra, češ da je podal dober ekspeze. Če ni vse v redu, je kriv finančni minister, ki nima dovolj kreditov. Posebej je odgovarjal Kokanoviću, ki pravi, da Slovenija še enkrat toliko dobi iz proračuna kakor Bosna in Hercegovina, dasi je ta še enkrat večja. Smodej poudarja, da to ni res. Kokanović mora vedeti, da je Slovenija na visoki kulturni stopnji in da plača samo za takse veliko več, kot znašajo krediti za sodišča. Potni stroški za sodniške dneve morajo ostati, ker sicer ljudje izdajo še več za pot in priče kot država za sodne dneve. V Sloveniji je polhograjska občina bila sama za to, da te dneve plača, vendar poslanec zahteva, da mora te dnevnice plačati država.

Pravosodni minister je poudarjal potrebo stalnosti sodnikov in potrebo, da čim preje pridemo do popolnoma enakega zakonodajstva in pravosodstva v vsej državi, ker sicer idealne enakosti ni mogoče izvesti.

Proračun se je sprejel z 22 proti 3 glasovom.

Na popoldanski seji je bil na dnevnem redu proračun prosvetnega ministristva. Minister Groj je dejal, da je letošnji proračun posnetek lanskega. Minister trdi, da je v mnogih slučajih prosvetno politiko zboljšal. Navaja podatke, v koliko so ljudskošolske zahteve narastle, zlasti radi zvišanja števila šolobveznih otrok.

Radikal Radko Parežanin je ostro napadel ministra Groja. Prav tako zemljoradnik Jovanović.

Poslanec Smodej je zatrjeval, da ni v Sloveniji država zidala niti ene šole, ampak da so vse šole zgradile občine. Prvi princip mora biti enakopravnost. Zahteval je, da se stanje prosvetnega šefa uzakoni na tisto stališče kakor mu pristoja. Krediti za mnoge institute na univerzi n. pr. za botaniški institut in botanični vrt, so premajhni. Treba jih je povečati. Nič manj kakor 45 drugih institutov je zahtevalo semena iz Ljubljane. Nadalje zahteva ravnopravnost za ljubljansko gledališče in muzej ter državno biblioteko. Z vlado smo zadovoljni. Ne pustimo pa, da bi nam kdo očital, da smo Slovenci paraziti. Zahteva stalnost učiteljev. Premeščanje naj se enkrat za vselej konča. Izjavlja, da bo glasoval za.

Čeda Kokanović, zemljoradnik, predlaga spremembe nekaterih postavk. Izjavlja, da bo kot zemljoradnik naravno glasoval proti.

Seja se jutri nadaljuje. Na dnevnem redu je nadaljevanje debate o proračunu prosvetnega ministristva.

Žalostni plodovi slovenskega tiska KDK

Pod tem naslovom piše belgrajska »Samouprava« to-le:

»Pred nekaj dnevi sem se vozil iz Ljubljane proti Mariboru. Na neki postaji vstopila dva gospoda v isti kupe, v katerem se je nahajal tudi pisec teh vrst. Pri običajnem predstavljanju sem opazil, da je eden od njih visok državni uradnik, šef upravnega urada v nekem provinčnem mestu, na ime drugega potnika pa se nisem mogel spomniti. V kratkem času se je med njima razvil živahen pogovor. Uradnik-akademik je takoj udaril na politično polje. Kot uvod je smatral akademik — ki ne zasluži tega naziva — za potrebno, da okleveče sedanjega šefa kraljeve vlade g. dr. Korošca. Takoj zatem je pričel izlivati celo povodenj psovka na radikale in sploh na srbijanske hegemoniste. Drugi gospod, kakor se je videlo, korekten in v resnici iskren pristaš naših državne ideje, mu vpade strastno v besedo in pravi: Jaz, gospod direktor nisem pristaš sedanjega predsednika vlade, g. dr. Korošca, toda on je sedaj na položaju, na katerem ima zelo delikatno nalogo in zato se patriot in prijatelj te države ne sme tako izražati. Nadalje je dejal, da je napravil Pribečević, čegar pristaš je bil do najnovejšega časa tudi sam, silno napako, ko je šel po tej poti in da pri prihodnjih volitvah ne bo dobil niti 10 poslancev. Na te besede se je silno razjezil doktor in dejal, da naj gre k vragu tudi država, če propade Pribečević. Drugi mu je nato odgovoril, da je tak izraz silno žalosten ter nedostojen in celo veleizdajniški. Dal mu je nauk, da naša država ne potrebuje pogojnih patriotov, kot kakršnega se je izkazal g. direktor in da zato s takim človekom ne more občeovati. In zapustil je kupe.«

Dopisnik »Samouprave«, označen z začetnicami J. D., govori nato, kakšni hiperpatrioti so preje bili pristaši SDS in kako so brezpogojno preganjali vsakogar, ki ni čisto odobral politiko dr. Zerjave in njegove družbe. Vendar pa se tedaj »antidržavni elementi« niso nikdar tako izražali in proslavljali vse narodne praznike ter ločili državo od vlade. Nastala je nevarnost, da bi mogli tudi v državi udani Sloveniji nastati tako strupeni odnošaji, kot na Hrvaškem. Vsega tega pa je v veliki meri kriv tisk KDK.

Vsak, kdor le količkar pogleda v naše slovenske razmere, mora pritrditi, da je g. J. D. opazoval prav. Naravnost ogabno je že, kako misli vsak, še tako prazen esdeesareček, da je njegova sveta pravica, da psuje dr. Korošca in vse, kar je v zvezi z vlado. Ljudje, ki bi prišli v največjo zadrego, če bi jih vprašali za najprimitivnejše stvari iz politike, napolnijo kot prvi vseznalci vseh političnih problemov. In javno produciranje lastne ignorance smatrajo za politično dejanje in doktorji jim pri teh klovnijadah ploskajo!

A ne še zadosti! Da bi vsi ti omejeni politiki vsaj govorili dostojno, da bi se vsaj potrudili govoriti, kakor je bilo včasih med Slovenci v navadi. Toda ravno nasprotno se dogaja. Polna so njih usta samih obsodb balkanščine in povzdigovanja lastne kulturnosti, pri tem pa psujejo in preklinjajo ter robantijo ko največji neotesanci. Kriče o barbarstvu drugih, a so sami naravnost primer posurovelosti, očitajo drugim, da ne spoštujejo njihovega mnenja, pa sami pljujejo na čast slovenskih ljudi.

In da bo sramota popolna, pljujejo na čast in poštenje ljudi, o katerih vedo, da so vseskozi pošteni in katerim so že večkrat iz vsega srca klicali živio, ker so spoznali, da so to veliki ljudje.

Ena najgrših lastnosti udarja pri tem na dan, namreč ona znana slovenska nevošljivost. Vsi ti duševni pritlikavci ne morejo trpeti, da se je Slovenec povzpel tako izredno visoko, vse te malenkostne duše nočejo videti Slovenca, ki je postal predsednik vlade in ta uspeh Slovenca jih grize, da psujejo in klevečejo ko nori. Da, če bi bil ta Slovenec od njihove stranke, če bi del njihovega uspeha padel tudi na nje, potem bi še nekako zatreli v sebi vse te instinkte nevoščljivosti, ki sedaj v vsej svoj divjosti udarjajo na dan. Toda ta Slovenec ni od njihove stranke, je celo njih nasprotnik, ki gre od zmage do zmage, čim bolj se bore proti njemu. Tu pa je konec vsake objektivnosti, tu je potem prostora samo za prostaško psovko.

Spoznanje popolne nemoči naj uduši opojnost psovanja! In to je zadnji vzrok tega barbarizma, ki je danes skoraj edina vsebina liberalnega politiziranja.

Da pa je temu tako, pa je v resnici v veliki meri krivda tiska KDK. Nikdar nobenega priznanja političnemu nasprotniku, vedno s kolom nadenj, zaviti vse tako, da mora narasti sovraštvo in z največjo neobjektivnostjo poročati o dogodkih, to je rdeča nit, ki se vleče po vseh listih KDK. In posledica tega je, da vedno bolj pada kulturni nivo pristašev KDK in da trpi tudi državna misel. Na vsakem koncu je mogoče to konstatirati in ne moremo si misliti, da tudi voditelji KDK tega ne bi videli.

Ali so mar že preslabotni, da bi proti temu naraščajočemu barbarizmu nastopili, ali pa morda niti nočejo nastopiti? In kljub vsem žalostnim posledicam?

Naj bo kakor hoče! Eno pa ostane neizbrisno in neizpodbitno, da namreč nikdar še ni bilo v Sloveniji tako prostaškega tona v političnih debatah in tako nestvarne debate kakor sedaj, ko se bori za kulturo, človečanstvo in svobodo — KDK.

Tudi Pariz pred krizo

Povišanje poslanskih dnevnic — Poincare jezen in nervozen — Pripravlja se odhod vlade

Pariz, 28. dec. (Tel. »Slov.«) V francoskem senatu so bili včeraj senzacionalni dogodki, ki so posebno radi zvišanja poslanskih dnevnic dovedli do ostrega nastopa med Poincarejem in finančnim ministrom Sarrautom. Širile so se najrazličnejše govorice in tudi jutranji listi so trdili, da je Poincare že sit vladanja, da išče samo priliko, da bi direktno povzročil krizo. Konflikt z levico radi zopetne pripustitve misijonarskih družb v Francijo in škandal »Gazette du France«, v katerem je kompromitiran minister Hennessy in opozicija dolži celo Poincareja samega. Brianda in Barthoua moralne neodgovornosti, je položaj vlade zelo poslabšal. Poincare hoče sam prehiteti padec svoje vlade, ki se je predvideval za januar ali februar, že zato, ker noče prevzeti odgovornosti za neizogibno ratifikacijo dogovora o medzaveznih dolgovih. Kot povod mu je dobrodošlo nepopolnari povisek poslanskih dnevnic, nasproti kateremu je bil dosedaj nevtralen, češ da ima o tem parlament odločevati suvereno. Ko je bil povisek poslanskih dnevnic najprej v poslanski zbornici sprejet z večino, potem pa pri poznejšem ponovnem glasovanju pod pritiskom javnosti odklonjen z dvema glasovoma večino, je ministrski svet pooblastil finančnega ministra, naj zastopa kompromisno rešitev s tem, da naj se dovolijo poročencem dodatki namesto zvišanja dnevnic. Včeraj pa je Poincare v senatu odločno nastopil proti zvišanju dnevnic in zagrožil s svojo demisijsko. Zvišanje je mogoče še le potem, ko bo v par mesecih popolnoma izvedeno izboljšanje uradniških plač s koeficijent-

tom 4. V ministrski sobi sta imela Poincare in finančni minister Sarraut tako razburjen razgovor, da se je njun razgovor slišal tudi zunaj. Kmalu potem je Poincare zapustil senat, ostali ministri pa so se sestali k posebnemu razgovoru, katerega so se udeležili tudi Briand, Barthou in Tardieu in na katerem je dobil finančni minister Sarraut nalog, da to svojo akcijo nadaljuje.

Pariz, 28. dec. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je na seji ministrskega sveta zopet prišlo do sporazuma. Poincare si hoče sedaj zagotoviti samo popolno prostost za lastno osebo in se ne bo udeležil odločilnih sej v poslanski zbornici in senatu, da mu ne bo treba glasovati proti kakemu formalnemu sklepu kabineta. Koliko časa bo trajal mir, pa je vprašanje. Poincare je najbrže že spoznal, da je napačno računal meseca novembra glede odhoda radikalnih socialistov iz tabora narodnega edinstva. Poincare misli na to, da bi prehitel padec svojega kabineta in da bi si zagotovil časten odhod. Njegov položaj otežuje samo okolnost, da je po svojih lastnih izjavah svoj čas prevzel sestavo kabineta samo zato, ker je sam hotel v poslanski zbornici voditi razpravo o likvidaciji reparacijskega problema. Ker bi celo mnogi poslanci opozicije pozdravili, če bi se izbruh krize mogel zavleči do tedaj, bi agonija Poincarejevega ministrstva lahko trajala še nekoliko časa, ako ne bi bilo radi splošne nervoznosti in razburjenosti treba računati z novimi prijetljajmi, od katerih bi ta ali oni lahko odločil o usodi kabineta.

Največji tiskovni proces

Zagreb, 28. dec. (Tel. »Slov.«) Pod predsedstvom dr. Kerblerja se je pri zagrebškem sodnem stolu pričela glavna razprava proti odgovornemu uredniku »Narodnega vala« Krešimiru Deviču. Razprava se vodi na podlagi 26 obtožnic, ki jih je vložila državno pravdnikštvo na podlagi tiskovnega zakona proti Deviču. Sodišče je odklonilo predlog zagovor-

nika Saferja, da bi se razprava odgodila, dokler se Devič ne bi mogel braniti iz svobode. Predlog je bil zavrnjen na podlagi govora zastopnika državnega pravdnika Mavroviča. Nato so se čitale obtožnice. Ker je snov obširna, bo proces trajal več dni. V zagrebških krogih vlada veliko zanimanje zanj, ker je to dosedaj največji tiskovni proces.

Pariški škandal

Pariz, 28. dec. (Tel. »Slov.«) Po nalogu preiskovalnega sodnika v znani aferi Hanau je bil danes aretiran glavni urednik lista »La Rumeur«. Tudi ta levičarski list je bil plačan od falzifikatorskega podjetja in je z njihovo pomočjo razširjal med ljudstvom »napredne« ideje. To je sedaj že deseta aretacija v aferi, ki je mnogoštevilne družine srednjega sloja spravila na beraško palico. Povodom tega škandala so številni senatorji pričeli z akcijo, da se naj izglasuje nov zakon, ki bo predpisoval strožje nadziranje bančnih podjetij.

Ljapčev in komunisti

Sofija, 28. dec. (Tel. »Slov.«) Radi številnih aretacij funkcionarjev in tudi poslancev levoradikalne delavske stranke, ki se smatra za nelegalno naslednico razpuščene komunistične stranke, sta edina dva poslance te stranke, ki nista bila aretirana, stavila vladi vprašanje, ali smatra stranko za nezakonito organizacijo. Ministrski predsednik Ljapčev je vprašanje potrdil, ker je sodelovanje te stranke z moskovsko internacionalno dokazano. Arhiv, vlihotapljen preko Jugoslavije, s pismi, naslovljenimi na komuniste, ki so zaprti v Bolgarski, zaplenjeni komunistični propagandni material in znatne denarne vsote dokazujejo, da stranka deluje nelegalno. V času, ko je govoril Ljapčev, so delegati komunistične mladinske zveze demonstrirali pred sobranjem, policija pa je demonstracije zatrla in večino demonstrantov aretirala.

Kdor z bombami okoli hodi...

Pariz, 28. dec. (Tel. »Slov.«) Iz Tunisa se poroča, da je bila v poslovne prostore italijanskega lista »Unione« vržena bomba. Eksplozija je pokvarila več oken in uničila nekatere stroje, tako da je materialna škoda velika. Človeških žrtv ni bilo.

Milan, 28. dec. (Tel. »Slov.«) Vest o bombnem atentatu na uredništvo lista »Unione« v Tunisu je v Italiji povzročila razburjenje. Fašisti dolžijo kot povzročitelja napada tamošnje protifašistijske organizacije. Fašisti se pritožujejo, da so francoske oblasti preveč popustljive in zahtevajo, da se morajo protifašisti strogo opazovati.

Vojaški upor v Spaniji

Madrid, 28. dec. (Tel. »Slov.«) Časopisje poroča, da so se v vojaški artiljerijski šoli v Segoviji uprli gojenci in so na javnih zborovanjih protestirali in demonstrirali proti diktaturi Primo de Riverre. Upor je bil takoj udušen in je večina gojencev postavljena pred izredno sodišče. Manjšega obsega upori so se dogodili tudi v drugih garnizijah, vendar vladni krogi ne pripisujejo temu posebnega pomena.

Razmere rudarjev v Maidan-Peku

Rudarska industrija v Srbiji je v veliki meri v lasti inozemskih družb.

Ta tuj kapital izkorišča domače delavstvo na prav kolonialen način. Tipičen primer za to izkoriščanje je razkrila anketa, ki je preiskala pred kratkim delovne razmere v rudniku Majdan-Peku.

Njeno poročilo je vzbudilo v belgrajski javnosti pravo senzacijo. V rudniku Majdan-Pek se koplje bakrena ruda. Rudnik je last neke belgijske družbe, ki ima svoje zastopstvo v Budimpešti. Zaposluje okoli 500 delavcev. Za zaslužki teh delavcev so skrajno nizki. Pri napornem delu zaslužijo najboljšje plačani rudarji pri 12- do 16 urnem delu po 35 Din na dan. Ni čuda, da je našla komisija v delavski koloniji na pol gole otroke, ki so hodili v zimskem mrazu bosí okrog.

Postopa se v rudniku z delavstvom tako, da se zdi človeku, da je postavljen v srednji vek, ko čita to poročilo. Visoke globe, pretepanje po paznikih, vsakojaka nasilstva in nikake pritožbe nikamor — to so znaki tega kolonialnega delavskega razmerja.

Najzanimivejše je to, da si je znal pridobiti tuj kapital preko plačanih agentov tak vpliv na državne oblasti, da so fungirale oblasti tam vsa leta kot nekaj izvršilni organ tujih židov.

Kogar je družba odpustila, tega je na njeno željo politična oblast kaj kmalu aretirala in zaprla.

Ze to, da se je sedaj vkljub temu mogla vršiti gori imenovana anketa, je znak, da se naša uprava vendarle polagoma popravlja. Vemo, da bodo napenjali agenti tujega kapitala še dalje svoje moči, da zatro klic zatiranja po najelementarnejših človeških pravicah.

Vsa poštena javnost pa je na strani domačega delavstva.

Puceljeva skrb za kmeta

Kmetijska družba je važna gospodarska ustanova za kmetstvo ljudstvo. V njej delajo složno pristaši vseh strank. To menda ni vseh g. poslancu Pucelju, ki je hotel včeraj zanesti vanjo nekoliko politike.

Ko je bila na vrsti razprava o kmetijskih kreditih, je Pucelj vstal in dejal: »Ze prav, da protestiramo proti zakonu o kmetijskih kreditih. Ni pa prav, da te kredite zahtevamo zase. To ni načelno!«

Poslanec Pucelj je bil torej proti temu, da bi Kmetijska družba prišla poceni do denarja. On raje vidi, da Kmetijska družba plačuje bankam obresti po 12% do 14%, kot pa da bi se okoristila z denarjem iz fonda, v katerem je plačeval tudi slovenski kmet! Pucelju je menda ljubše, da prodaja Kmetijska družba modro galico, umetna gnojila, gospodarske stroje dražje, kot bi jih sicer mogla, če bi imela poceni kredit. Kajti, da bi od države dobila Kmetijska družba, to po Puceljevem mnenju ne gre, radi poostrenega socialnega bojkota ne, pa magari, da slovenski kmet še toliko daje in še tako malo prejema.

Naj poišče g. Pucelj med svojimi pristaši koga, ki bi odklanjal denar samo zato, ker mu ga ponuja vlada ali pristaš vladnih strank, češ da je sedaj socialni bojkot! Tako posleden more biti kvečjemu g. Pucelj in še ni nikogar, ki bi mu to doslednost verjel.

Dr. Kulovec na shodu pri sv. Petru

Pred sinočnjim je pri Sv. Petru v Ljubljani imel lepo obiskani shod krajevne organizacije. Zborovalci so veselo pritrjevali nad poldrugournim izvajanjem dr. Kulovca in končno soglasno odobrili politiko Jugoslovenskega kluba. Po govoru se je razvil prost razgovor in so nekateri somišljeniki in zborovalci stavili vprašanja v svojih osebnih zadevah in zadevah, ki se tičejo njihovega stanu. Dr. Kulovec je odgovoril na vsa vprašanja odkrito in pošteno in vsi, ki so vprašali, so se s pojasnili zadovoljili. Končno je ves zbor soglasno znova izrekel zaupnico SLS in zahvalno poslancu dr. Kulovcu.

To je resnica. »Slov. Narod« je pa zopet slišal travo rasti na trotoarju pred St. Petrom in je videl dr. Kulovčev — fiasko. Špicliji naj prihodnjč vsaj tako lažejo, da jim bo kdo mogel verjeti.

Iz časopisov

Kriza, ev. konzultacije in KDK. »Pravda« objavlja mnenje nekega radikalnega voditelja o situaciji in njenem nadaljnjem razvoju. »Kd« drugim pravi ta radikalni prvak, da želi KDK, da bi bila tudi ona pritegnjena v »konzultacije«. Po mnenju radikalov pa je mogoče tej želji ustreči le, če KDK dočeno in javno pove, kaj da hoče. Če KDK svojih zahtev ne formulira, potem niso tudi taka pogajanja nemogoča, ker bi oslabil situacijo države. In še nekaj si treba zapomniti, da je namreč popolnoma nesprejemljivo, da bi se v vsi stvar vmešaval predstavnik kake tuje sile. Če Davidović noče sporazuma, potem se bo pač čedstvena koalicija umaknila trojni in ta bo tudi sprejela proračun. Radikalni prvak je prepričan, da bi v tem slučaju tudi mnogi demokrati glasovali za proračun. Sicer pa bo za demokrate vedno varovana možnost, da dobe naprej svoj položaj v vladi.

Občni zbor Kmetijske družbe

Včeraj dopoldne se je vršil v dvorani Mestnega doma občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo. Več sto delegatov je dvorano popolnoma napolnilo. Občni zbor je točno ob 11 otvoril predsednik g. Ivo Sanein, ki je konstatiral sklepčnost. Od 350 podružnic jih je bilo zastopanih po delegatih 288. Predsednik je pozdravil zastopnika ljubljanskega in mariborskega velikega župana referenta Trampuša in ing. Zidansko ter zastopnika obeh oblastnih odborov dr. Milaveca in Alojzija Supančiča. Občni zbor je nato z odobravanjem sprejel predstavnikov predlog, da se odpošlje Nj. Vel. kralju in kraljici udanostna brzojavka ter predlog, da se vrši prihodnji občni zbor že takoj po končanih občnih zbiorih podružnic, najkasneje pa v mesecu maju. Predsednik je konstatiral, da je glavni odbor delal v popolni slogi brez ozira na strankarstvo in v prosep družbe. Spomnil se je nato še v preteklem letu umrlih društvenih članov.

Občni zbor je odobril predloženo tiskano poročilo o delovanju družbe.

Pri volitvah so bili namesto odbornikov, ki jim je potekla funkcijska doba, izvoljeni: za Kranjsko: podpredsednik Ivan Pipan, Martin Bajuk, Leopold Bučar in dr. Franc Spiller-Muys; za Štajersko: Robert Košar, Martin Steblovnik in dr. Milavec. (Zadnji trije so pristaši SLS.) Med drugimi je odpadel letos tudi poslanec Ivan Urek, ki ni bil več izvoljen v odbor.

Ravnatelj ing. Lah je podal nato računsko bilanco za preteklo in proračunski načrt za prihodnje leto. Na predlog g. župnika Pibra je občni zbor odobril račune in izrekel glavnemu odboru absolutorij.

Kmetijski kredit.

Ravnatelj ing. Lah je prečital nato naslednjo resolucijo glavnega odbora in jo predložil v odobritev:

Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo, zbran dne 28. decembra 1928, ugotavlja, da je sedanja organizacija kmetijskega kredita zgrešena in se solidarizira z zahtevami zadrugnih organizacij, naj država in samouprave nudijo kredit potom pravega samopomočnega in popolnoma avtonomnega zadrugništva, ki je že prebolelo detinske slabosti ter se ukoreninilo v ljudstvu.

Ne glede na zgornje svoje stališče zahteva občni zbor, da dobi Kmetijska družba kot edino čisto kmetijska gospodarska in strokovna organizacija v Sloveniji zastopstvo v upravi Oblastne zadruge za kmetijski kredit.

Občni zbor pooblašča glavni odbor, da po svojem preudarku včlani Kmetijsko družbo v Oblastni zadrugi za kmetijski kredit v Zagrebu.

Občni zbor pooblašča glavni odbor, da lahko najame pri Direkciji za kmetijski kredit do Din 3.000.000 poslovnega kredita.

Resolucijo je utemeljeval g. Terček. Razložil je, da je dosedanja organizacija državnih kmetijskih kreditov zgrešena, ker je zakon o kreditih očitno naperjen proti zadrugništvu. Fond za kmetijske kredite znaša že okrog pol milijarde dinarjev in tega denarja se Slovenija dosedaj ni posluževala. Kmetijska družba načelno protestira proti takemu zakonu o kmetijskih kreditih. Mora pa pristopiti k organizaciji kmetijskega kredita, da dobi tam kot ena največjih slovenskih zadrug kredit za svoj poslovni promet. Kmetijska zadruga hoče biti v tej organizaciji tudi zastopana. Ker mora Kmetijska družba sedaj pri bankah plačevati kredite po 12 odstotkov in več odstotkov obresti, bi plačevala tu le 6 do 8 odstotkov in bi na ta način prihranila letno samo na obrestih najmanj 120.000 Din. Mogla pa bi dati tudi podružnicam kredite. Da Kmetijska družba potrebuje ta kredit, je jasno, saj mora na primer pri eni sami dobavi modre galice plačati več kot milijonov dinarjev.

Pucelj proti interesom Kmetijske družbe.

Na občnem zboru je bil prisoten tudi poslanec Pucelj, ki se je pri tej točki oglašil k besedi in izjavil, da je za prvi del resolucije, da pa je odločno proti temu, da bi se Kmetijska družba poslužila tega kredita. Zaradi načela. Ne gre, namreč po mnenju g. Pucelja, da Kmetijska družba protestira proti zakonu o kmetijskih kreditih, istočasno pa, da bi se hotela teh kreditov poslužiti.

Del delegatov, ki je pod političnim vplivom g. Pucelja, je takoj nato spremenil svoje stališče, dočim so drugi delegati odločno protestirali proti temu čudnemu nastopu g. Pucelja, ki more škodovati le Kmetijski družbi in slovenskemu kmetu.

G. nadučitelj Jevnikar iz St. Vida pri Stični je to tudi povedal in krepko zavrnil g. Pucelja. Opozoril je občni zbor, da ne gre, da bi se bojkot opozicije proti vladi izvajal tudi tu in da bi se vanj mešala v lastno škodo celo Kmetijska družba. Končno pa, saj tudi g. Pucelj ni dosleden v bojkotu. Saj je prejemal še dolgo potem, ko je zapustil skupščino, poslanske dnevnice.

G. Terček je nato stvarno odgovoril g. Pucelju. Opozoril je, kako škoda bi trpela Kmetijska družba, če bi se sama odpovedala tej ugodnosti, ko je pogosto v stiski za denar za tekoči promet, dasi je njeno premoženje prav znatno. Tudi slovenske zadruge so protestirale proti zakonu o kmetijskih kreditih, vendar pa se teh poslužujejo.

Toda zaman vsi dokazi, zaman vsi argumenti članov glavnega odbora in predsednika samega, ki je sicer politično Puceljev pristaš: Puceljevi delegati niso hoteli glasovati za drugi del resolucije, ki je propadla in je bila tako Kmetijska družba oškodovana za kredit v znesku 3.000.000 Din, dejansko letno najmanj za 120.000 Din!

Zakon o izvršbi in zavarovanju kmetijskega posestva.

Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo sprejme v pogledu §§ 68 do 73 in 200, točka 3 načrta zakona o izvršbi in zavarovanju resolucijo, v kateri odločno zahteva, da se nameravani način zaščite spremeni po sledečih načelih:

Za vse slučaje naj bo zaščiten hrana in krma, potrebna do prihodnjega pridelka, seme, krava s teleom, 5 ovac ali koz, 2 prašiča, obleka, potrebno orodje ter potrebno pohištvo.

Za slučaj ljudskih, živalskih in rastlinskih bolezni ter vremenskih neugod naj se dovoli moratorij na primerno dobo za vse v načrtu navedene predmete.

Vsi v načrtu zakona navedeni predmeti naj bodo zaščiteni pred izkoriščevalci, ki zlorabijo zaupljivost in nepoučenost kmeta.

Zaščito pod 2 in 3 naj priznava sodišče potem, ko je ugotovilo nje upravičenost.

Razni predlogi.

Prečitani so bili nato razni predlogi podružnic in samostojni predlogi. Podružnica v Teharjih je zahtevala, da se ustanovi družbino skladišče v Celju. — Podružnica v Strugah pri Dobrem polju je predlagala, naj se uvedejo živinozdravniški tečaji za živinorejce. — Podružnica v Ribnici je zahtevala, naj bi družba uvedla razpečevanje drevesc, podružnica v Dragatušu pa, da naj bi družba izdala katalog gospodarskih strojev. — Podružnica v Zgornji Šiški je zahtevala, naj bi družba intervenirala, da se zabrani uvoz krompirja in mlečnih izdelkov ter pospeši izvoz. Tudi naj družba pri vladi in oblastnem odboru intervenira za dobavo cenjenih močnih krmil za živino. — G. Lenarčič je predlagal, naj bi družba intervenirala pri monopolski upravi, da se bi ta tudi v Sloveniji oddajala živinsko sol. G. Sanein je to obljubil, navedel pa je, da družba sama ne more riskirati prodaje živinske soli. Ko je pred leti minister Pucelj preskrbel Kmetijski družbi 25 vagonov živinske soli, je ta družbi obležala v kleti in je bila celo dražja kot kuhinjska sol.

Kmetijska zbornica.

G. Lenarčič je nato predlagal, naj družba dela za tem, da pridemo čimprej do ustanovitve kmetijskih zbornic. Dandanes, ko imajo že vsi stanovi svoje zbornice in jo bodo dobili v kratkem celo lovci, je kmetijska zbornica ena

Slomškova družba

Dne 27. decembra 1928 se je ob nepričakovano lepi udeležbi vršil občni zbor »Slomškove družbe«.

Prvi je referiral g. dr. Fr. Grivec o temi: Sv. Ciril in Metod v slovenski šoli. V svojem krasnem izjavljanju je zainteresiral vse navzoče za pravo slovensko katoličanstvo. Cutili smo ob njegovem predavanju, da mi Slovenci nismo dovolj narodnozavedno vzgojeni. Treba je v tem pogledu poglobiti se ter slediti vzornikom, t. j. sv. Cirilu in Metodu, kakor je njima sledil tudi naš vzornik A. M. Slomšek. Vzgoja v duhu sv. bratov je najboljša pospeševalnica za zedinjenje Slovanov, za versko strpnost in za razširjanje kraljestva božjega.

Alexander Dumas:

Zmrznjen nos

Prvi dnevi, ko se je Petersburg odel v svoje belo oblačilo, so bili zame dnevi polni zanimivosti, kajti prav vse mi je bilo novo. Nisem se mogel predvsem odtrgati od sani, kajti človek čuti v saneh neko posebno slast, ko se vozi po gladkih zamrznjenih tleh, kot bi se vozil po ledu, s konji, katere draži ostrina zraka. Komaj začutijo ti vranci breme, že stečejo in človek bi mislil, da prej letijo, kakor tečejo. Ti prvi dnevi so bili zame še toliko bolj prijetni, ker ni zima nastopila takoj, marveč počasi in doseгла kljub moji bojzani komaj dvajset stopinj, ne da bi to opazil.

Nekega dne, ko je bilo nebo jasno in zrak tako oster, da takega še nisem občutil, sem se odločil, da opraviim svoje posle enkrat peš, med sprehodom. Zavil sem se v velik astrahanski redingot in potlačil sem si krzveno kučmo do ušes. Okrog vrata sem si zavezal kravato iz fine dlake kašmirske kože in se tako odpravil na ulico. Od vsega mi je bil samo še nos na zraku.

V začetku je šlo vse po sreči. Sam sem se čudil tako neznatnemu mrazu, ki sem ga občutil in smejal sem se vsem onim anekdotam, ki sem jih bil nekaj slišal. Končno: ves sem bil zadivljen ob taki aklimatizaciji. Potem pa, čez nekoliko časa, sem opazil, da me ljudje, ki so me srečavali, ogledujejo z neko nemirnostjo, toda zaenkrat še brez besed. Kmalu nato pa mi je neki gospod, zdelo se mi je, da se mu je jezik lažje vrtel kot drugim, rekel, ko je šel mimo: nos! Ker nisem znal niti be-

Kaj hočete slišati?

Pariz, Varšavo. Kopenhagen, London, Rim, Seville?

Vsak večer si jih lahko poiščete, kajti vse postaje lahko dobite takoj jasno in čisto v zvočniku brez visoke antene s **Telefunken 9W**. Mrežni sprejemni aparat z vsemi tehničnimi izboljšavami, pri katerem je vse storjeno, da se doseže največja zmožnost: kratkomalo, aparat, ki največje zahteve še prekaša. Kdor je enkrat videl **Telefunken 9W** in ga slišal skupno z zvočnikom **ARCOPHON 3**, bo gotovo priznal: Nič ni na svetu boljšega!

TELEFUNKEN 9W stane 10'200'— Din. Stavek zraven spada jočih Telefunken-cevi stane 1135'— Din. Koncertni zvočnik z največjim glasovnim obsegom, **ARCOPHON 3**, velja 1385'— Din

T E L E F U N K E N

Najstarejša izkušnja. — Najmodernejša sestava.

najbolj važnih zahtev in potreb slovenskega kmeta. Predlog je bil sprejet z navdušenjem.

Še enkrat kmetijski krediti.

Zborovalci so tekom občnega zbora spoznali, kako so nasledili g. Pucelju in so hoteli to vsaj malo popraviti. Na predlog ing. Šturma in g. Lenarčiča je bilo končno sklenjeno, naj se prepuste v zadevi kmetijskih kreditov glavnemu odboru proste roke. Glavni odbor je dobil tudi polnomočje, da po lastni uvidevnosti ukrene vse, kar se mu zdi potrebno in koristno za družbo. S tem je bila napaka, ki so jo zborovalci napravili po nesrečnem Puceljevem nastopu, vsaj deloma popravljena.

Občni zbor je bil nato ob pol 2 popoldne zaključen.

Predavanje je učitelstvu zelo ugajalo, kar je pokazalo oduševljeno odobravanje.

Drugi referent je bil obl. nadzornik g. Fortunat Lužar, ki je predaval o kulturnih stikih in vezeh Slovencev po preobratu. Najprej je pokazal stike in vezi z našimi najbližjimi sosedmi, segel pa je tudi preko mej, tako s Francozi, Angleži, Rusi, Poljaki, Čehi itd. Tudi to predavanje je bilo prav všeč učitelstvu.

Izmed pozdravov omenjamo g. Doktoriča, ki je navzoče pozdravil v imenu »Slovenske Straže«, dalje g. dr. Capudra, ki je pozdravil zborovalce kot prosvetni šef, želeč učitelstvu mir in stalnost na krajih službovanja. V svojem govoru se je dotaknil tudi zloglasne

§ 71, ki ga sedanja prosvetna uprava uporablja le v to, 1. da popravlja še nepopravljene krivice iz režima PP, 2. da pomaga temu ali onemu iz nevdržnih socialnih težav, 3. iz neobhodno potrebnih službenih ozirov. Razlika je v bistvu sedaj ta, da s § 71 službena mesta dajemo, ne pa jemljemo. Učitelstvo je vzelo izvajanja gospoda šefa odobruje na znanje.

Na to je učitelstvo hotelo na vsak način razpravljati o delovanju zastopnika Jugoslovanskega kluba v odboru za osnovno šolski onemu. Predsednik Štrukelj je sicer te stanovske zadeve odklanjal ter napotil učitelstvo, da spravi ta vprašanja v stanovsko organizacijo. Dovolil pa je, da se je osnovnošolski zakon pretresal le z načelnega vidika. Navzoče učitelstvo je soglasno zavrnilo spomenico centralnega, beograjskega vodstva UJU, ki se je izjavilo proti veroučiteljem. Z zadovoljstvom pa je vzelo poročilo predsednikovo na znanje, da je slovensko poverjenišvo UJU istega mnenja kot mi, da je tedaj vse slovensko učitelstvo za to, da poučujejo verouk tudi nadalje duhovniki. Sosvet UJU je na svoji seji dne 8. dec. t. l. ugotovil, na v nobenem vprašanju ni učitelstvo tako edino in solidarno, kot ravno v pouku verouka.

Pred zaključkom lepega zborovanja je predsednik obžaloval, da je na zborovanju samo učitelstvo, četudi je »Slomškova družba« kulturna organizacija, katere člani morejo biti tudi inteligenti, ki jim je mar krščanska vzgoja. Učitelstvo potrebuje za to stremenje — če ne materijalne — pa vsaj moralne podpore. Pričakujemo na prihodnjih zborovanjih udeležbe tudi izven učiteljskih vrst.

»Drgnili so mi obraz s snegom. Ali smatrate vi to za šalo v takem vremenu?«

»Toda, gospod, ti so vam napravili velikansko uslugo,« mi je odgovoril častnik.

»Kako mislite?«

»Brez dvoma! Vam je nos zmrznil.«

»Ojoj!« sem zavpil in se takoj prijel za ogroženo mesto.

»Gospod,« je rekel nek pasant oficirju, »nos vam zmrzuje.«

»Hvala, gospod,« je rekel častnik, kakor da bi bilo to nekaj čisto naravnega, se sklonil, pobral pest snega in si napravil isto uslugo, kot jo je meni oni ubogi človek, katerega sem tako brutalno poplačal za uslužnost.

»To se pravi, gospod, da brez tega človeka ne bi imeli več nosa,« je nadaljeval oficir in si med tem drgnil svojega.

»Dovolite torej, gospod« — — — in spustil sem se v tek za tistim človekom, ki je, misleč, da ga hočem popolnoma potolči, začel bežati tako, da je bil strah večji, kakor hvalenost, in ga gotovo ne bi nikoli dobil, če ga ne bi drugi ljudje, ko so ga videli teči, in mene, da mu sledim, prijeli, misleč, da je tat. Zaprli so mu pot. Ko sem ga dobil, se je mož na vso moč izgovarjal, sklicujoč se, da je to napravil le iz človekoljubja; deset rubljev, ki sem mu jih dal, je pojasnil vse. Ubogi človek mi je poljubil roko, eden izmed prisotnih pa mi je dal blagohoten nasvet, naj bolj pazim na svoj nos. Nasvet je bil nepotreben. Ves čas svojega bivanja ga odslej nisem zgubil več izpred oči.

(Prevel: Vilko Bojc.)

»Ali niste videli, kaj so mi ti norci napravili?«

»Kaj so vam naredili?«

Kaj je novega

Koledar

Sobota, 29. decembra. Tomaž, David.

Osebnosti

★ 70letnico obhaja danes msgr. Janez Klobovs, vojaški superior v p. Rodil se je v Škofji Loki. Po končanih študijah je služboval nekaj let v goriški nadškofiji, nakar se je posvetil dušnemu pastirstvu med vojaki, kjer si je s svojo ljubeznivostjo in požrtvovalnostjo pridobil srca vojakov in tudi visoke cerkvene in vojaške časti. Kmalu po prevratu je bil upokojen, a dušnopastirske službe med vojaki kljub temu ni opustil. Se sedaj opravlja kot navaden duhovnik za nizek honorar vse dušnopastirske dolžnosti vojnega duhovnika ljubljanske garnizije. Kljub starosti še čil in krepak z apostolsko gorečnostjo obiskuje in tolaži vojake v vojni bolnici in vojaških zaporih. Bog blagoslavlja še mnogo let njegovo apostolsko delo med vojaki.

★ Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni na službo na kr. brod »Dalmacija« kapetan korvete Ivan Ulmanski; na službo v mornariško poveljstvo poročnik bojnega broda I. razr. Josip Petrarka; na službo v 3. pomorsko zrakoplovno poveljstvo poročnik korvete Branko Babič in strokovni podporočnik torpednega področja Roman Banko.

★ Umrl je na Smolniku v starosti 64 let ugledni veleposestnik Josip Sernc. Pogreb blagodejnika bo danes ob 15 na ruškem pokopališču.

★ Umrla je 27. decembra gdnja Nežika Fabijan, kuharica v župnišču pri Sv. Joštu nad Kranjem, vpokojena delavka tobačne tovarne. Bila je vseskozi pridna, zvesta in dobra do vsakega. Svoje dni je veliko delovala v kat. društvu tobačnih delavk v Ljubljani.

★ Napredovanje v davčni službi: Iz II-3 v II-2 so napredovali po ukazu Nj. Vel. kralja: Kramberger Jurij, Dolene Anton, Jelšnik Ludovik, Adamčič Anton, Grčar Ivan, Gril Franc, Rajko Ivan, Šuc Stefan, Videnšek Jernej, Schwarz Ivan, Jan Ivan, Masten Josip, Sprah Josip, Tavčar Tomaž, Cirk Ivan, Mazgon Alojzij, Ivanc Maks, Praznik Stefan, Stupar Ivan, Primec Rudolf, Prezelj Franc, Košar Ludovik, Tomec Ivan, Golob Josip, Delahunia Rudolf, Čejan August, Vodopivec Anton, Subic Milan, Ivančič Ciril, Bonač Ivan, Donaj Fr., Cvahle Anton, Ozvalič Ignacij, Najžer Matija, Bruefack Karel, Jutraš Ludovik, Kobal Viljem, Fughrer Simon, Gal Vinko, Kunej Anton, Arnuš Jakob, Kline Ludovik, Starkl Rudolf, Čuš Franc, Košar Franc, France Franc, Pirnat Vinko, Ozmič Leon, Stofa Zdravko, Marčun Maks, Malinger Jakob, Damjan Viktor, Primec Albert in Železnik Bogomir, vsi v davčni upravi. — Po odloku fin. ministra (generalne direktorije davkov) so napredovali: Iz II-4 v II-3: Knaflič Rudolf, Ribič Anton, Cirman Franc, Gregore Josip, Talkner Ludovik, Klemenčič Josip, Cepлак Dragotin, Šek Franjo, Sušelj Ivan, Eržen Josip, Zimič Viktor, Blazon Davorin, Zešlin Rudolf, Verzeznassi Tomo, Kump Rudolf, Andrejčič Franc, Haller Leopold, Ferenčak Martin, Stangl Tomo, Kapun Matej, Jurak Josip, Obersun Marijan, Jakopin Franc, Develak Slavko, Setina Božidar, Jerman Alojzij, Sterbene Josip, Vešlin Stanko, Lorber Franc, Wilfan Metod, Vouk Viljem, Počkaj Matija, Avšič Ludvik, Koritnik Viktor, Goršek Engelbert, Germovšek Alojzij, Rozman Janko, Zrimšek Rudolf, Sila Ignacij in Bohak Ivan. — Iz II-5 v II-4: Perkič Franc, Bohak Ivan, Gogala Vladimir, Peterlin Milan in Vrč Ivan. — Iz III-3 v III-2: Bokša Anton, Sernec Josip, Kampuš Franc in Korošec Anton. — Iz III-4 v III-3: Perko Anton, Zilindra Leon, Vrtovec Zoran in Horvat Gabrijel.

Ostale vesti

★ Škod SLS bo dne 30. decembra po rani maši v Slivnici pri Mariboru. Škod se vrši v društvenem domu. Poročajo narodni poslanec Falež, oblastni predsednik dr. Leskovar in oblastni poslanec Sagaj.

★ Nova uprava Pokojninskega zavoda. V četrtek popoldne se je vršila seja novoizvoljenega načelstva Pokojninskega zavoda, na kateri je bil izvoljen nov upravni odbor, ki je sestavljen takole: predsednik Vekoslav Vrtovec, podpredsednika dr. Mirko Božič (Kranjska hranilnica) in Evgen Lovšin (Rude in kovine) ter člana Adolf Ribnikar (Delniška tiskarna) in Peter Bergant (Vzajemna zavarovalnica). Namestniki članov upravnega odbora so pa: za delodajavce dr. Josip Jerič in Josip Kavčič, za nameščence pa dr. Maks Obersnel in Avgust Berčič. V rentno komisijo pridejo poleg predsednika zavoda: dr. Josip Jerič in Franc Svetek kot člana in Adolf Ribnikar in Hubert Pelikan, Maribor, kot namestnika. Revizijska komisija načelstva pa je sledeča: dr.

Silvestrov večer

Restavracija ★ Hotel Union

Godba K. Rist

Darila za gospode:

kravate, rokavice, nogavice, perilo, obleke, suknje, čepice itd. v velikih, moderni izbiri in po najnižjih cenah

pri edki DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

Velika sportna reduta

na Bledu

12. januarja 1929

Ernest Rekar in France Svetek kot člana, ravnatelj inž. Avgust Heinrich in Janko Bukovec pa kot namestnika. — S tem je prešel Pokojninski zavod na podlagi izida volitev z dne 29. oktobra v roke novo voljene uprave.

★ Odbor »Narodne galerije« izreka tem potom svojo najlepšo zahvalo vsem predstavnikom javnih oblasti in korporacij, umetnikom in drugemu občinstvu, ki so s svojo mnogoštevilno udeležbo na slavnostni seji »Narodne galerije« o priliki njenega desetletnega jubileja dokumentirali svoje simpatije do njene dela, dalje pa tudi vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je jubilej »Narodne galerije« tako svečano praznoval. Odbor »Narodne galerije« prosi vse, ki so bili »Narodni galeriji« naklonjeni doslej, da blagovolijo tudi v bodoče spremljati njeno delo s svojimi simpatijami in z dejansko pomočjo, kajti le ob sodelovanju vseh bo mogla »Narodna galerija« vršiti in dovršiti program, ki si ga je postavila.

★ Umetniška Matica je za božič razposlala svojim članom originalna lesoreza F.

rodu, pokažimo, da nismo ferijalci samo po imenu, ampak tudi v dejanjih!

Prepričan sem, da bodo vsi tisti, ki jim ni blagor domovine samo na jeziku, ampak tudi vanje za borbo, odkrito in brezobzirno proti taki gnolobi. Narod, ljudstvo, to je naše polje, zato skrbimo, da bodo prav vsi, kmetje in delavci, privatniki in trgovci, uradniki in meščani dobili dovolj zdravega, zabavnega, poučnega, domačega čtiva in da jim ne bo treba segati po gnolobi in smradu, ki ga mečejo na trg židovski in od židov plačani pisarji.

Borimo se z vsemi sredstvi in z vsemi silami proti židovski umazanosti!

Preganjajmo književni šund!
Očistimo našo domovino književne gnolobe!
Fr. Zupan.

Na božično noč v smrt

Letošnji praznik miru je prinesel prebivalcem obojne strani Pohorja v čadramski fari nenadno razburjenje. Ravno, ko so se množice ljudstva v svečanem razpoloženju zbirale k polnočnici, je padla med nje vest, da je v Koritnem postal žrtev nesrečnega slučaja mlad, komaj 19letni fant, Franc Kvas. Ta se je namreč podal zvečer k svojemu krojaču po novo obleko. Vračal se je nazaj po običajni poti mimo Lenartove hiše. Pri tem je nič hudega sluteč pogledal skozi okno, kaj neki delajo v

40.000 izvodov

bo znašala naklada

novoletne številke Slovenca

S posebnim notarskim aktom bo ta naklada ugotovljena, s posebnim notarskim aktom pa bo tudi ugotovljeno, da je bila vsa ta ogromna naklada v resnici razposlana. Kdor hoče dvigniti svoje podjetje, kdor hoče razširiti krog svojih odjemalcev, ta bo zato inseriral v novoletni številki »Slovenca«, ki izide v povečanem obsegu in

dokazani nakladi 40.000

Inserate

sprejema uprava „Slovenca“

brez vsakega poviška do ponedeljka do dvanajstih opoldne!

Stiplovska. Člani iz Trbovelj dobe slike pri g. T. Korimšku, člani iz Maribora pa pri g. I. Kosu, ak. slikarju, Koroščeva ul. 5. Če pa smo mogoče koga prezrli, naj nam to takoj sporoči, da mu naknadno pošljemo. Člani, ki še niso poravnali članarine, dobe slike takoj, ko prejmemo članarino. Vendar pa samo do 10. januarja! Člani, ki so si v zmislu razglašane pridobili nagrado, prejmejo isto sredi januarja. — Odbor.

Ferijalci

Troje napak je imel naš narod slovenski že od nekdaj.

Ponižnost proti svojim tlačiteljem je bila prva, alkohol je druga in popolno pomanjkanje skupnosti je tretja napaka; sedaj pa se je pridružila še četrta, ki se šele uveljavlja pa kaže biti mogoče še hujša, kot so prve tri. Ta napaka, ta kuga, ki se je začela prijemati nas Slovencev, zlasti nižjih slojev, ki bi morali biti živa, zdrava stanica v državnem, narodnem organizmu, se je začela širiti med vse plasti in dobiva dan na dan več žrtev.

Prav na tihem, pa s toliko večjim uspehom se je jel širiti od mesta do mesta, od vasi do vasi književni šund, ki zastruplja ljudi, jih kvari in mori. In da bi bil strup učinkovitejši so v vsako besedo ulili, vsaki vrstici primešali bacilov, ki dražijo najbolj nizkotne plasti človeškega življenja in kateri vsak dan, z vsako novo številko židovske tiskane umazanosti bolj in bolj zasušuje ljudstvo — in žalibog tudi inteligenco.

Ferijalci, naša dolžnost je, da se z vsemi močmi, z vsemi sredstvi borimo proti taki literaturi, pa naj prihaja od koder in od katerega koli hoče! Dosti imamo lepe vsestranske literature in ne potrebujemo židovskih umazanij.

Stopimo na plan, pokažimo, da smo dovolj močni, da se ubranimo take literature, da naš narod take kuge; pokažimo, da imamo dovolj govosod, kjer je treba pomagati na-

hiši in baje je tudi na okno potrkal. V sobi navzoči starejši domači sin je še vprašal, kdo je. Ker ni dobil nobenega odgovora, je vzel svojo puško, nabasamo s šibrami, stopil na prag in ustreliš. Zadel je mimoidočega tako nesrečno v pljuča, da je bila tudi zdravniška pomoč brezuspešna. Mladenič je po enem dnevu, ki ga je preživel v nezavesti, umrl. Bil je mirnega značaja in splošno priljubljen.

★ Cerkevni rop v Sv. Petru pod Sv. gorami. V noči na 26. december je neznan zlikovec izvršil v župni cerkvi v Sv. Petru pod Sv. gorami grozovit božji rop: odnesel je poleg drugega monštranco z Najsvetejšim, dva ciborija s posvečenimi hostijami, štiri kelihe in sv. relikvije. Med ukradenim je tudi dragocen kelihi, ki je bil izposojen od romarske cerkve Matere božje na Sv. gorah. Sum pada na neznanca, ki so ga na božični dan z zavojem v roki videli trikrat v cerkvi. Ropar se je najbrže skril v cerkev in se dal v njej zapreti ter je pričakal noči, da je izvršil zločin. Od svetih hostij ni zločince razen par drobcev pustil ničesar.

★ Požar v Zadobrovi. Včeraj jutraj je v Spodnji Zadobrovi pri D. M. v Polju nastal požar, ki so ga povzročili nepredvidni otroci. Bilo je v jutranjih urah, ko so se vaščani vračali iz cerkve od sv. maše. Vmes se je vračalo tudi nekaj otrok, ki so kurili in zažigali umetne rakete, ki so v navadi v božični dobi. Zažigane rakete so metali v zrak in ena je padla tudi v slamnato streho posestnika Jožefa Dovžana. Streha se je seveda takoj vnela in je tekem pol ure pogorelo vse ostrežje hiše in hleva. Zgorelo je tudi precej krme, ki je bila pod streho nakopičena. Prihiteli so takoj gasilci iz Zaloga, Sneberij in iz Šmarina z motorno brizgalno ter se je posrečilo požar omejiti, da se ni razširil tudi na sosedna poslopja.

★ Albert Weinberger odpuščen iz bolnice. Uradnik Albert Weinberger, ki je streljal

Prve posledice

prehlada so hripavost in kašelj. Te neprijetne pojave odstranite brzo s

KRESIVAL

v Zagrebu na ravnatelja Henrika Weinbergerja, nato pa nase, je bil te dni odpuščen iz bolnišnice sicer zdrav, toda popolnoma oslepel. Njegovi sorodniki so ga odvedli v Križevac k staršem. Ravnatelj Henrik Weinberger je ponudil sorodnikom oslepelega mladeniča, da ga da na lastne stroške v šolo za slepce. Vendar pa nadaljnja usoda Alberta Weinbergerja zaenkrat še ni znana.

★ Vojak padel pod vlak. V Sarajevu se je pripetila te dni huda železniška nesreča. Ko je privozil vlak iz Ilidže, je skočil iz njega vojak Anton Jan. Vojaki plaš pa se mu je zapletel pod kolesa in vlak je odrezal nesrečnemu vojaku obe nogi in ga hudo ranil na glavi. Prepeljali so ga v bolnišnico, vendar pa ni upanja, da bi okrevale.

★ Uboj v prepiru. Pred dnevi sta se kmet Marko Marakovič in Joca Jurič v Rupah pri Skrudinu v Dalmaciji hudo sprla. Bila sta oba oborožena s puškama. V prepiru je Jurič ves razburjen večkrat zaporedoma ustrelil Marakoviča v prsa. Marakovič se je zgrudil mrtev na tla, ubijalec pa se je šel prijaviti orožnikom.

★ Otroci priča, da je oče morilec. Radi umora starke Pauline Vodopivčeve v Osijeku, o katerem smo poročali včeraj, je bil aretiran neki Marko Bajs, ki bi moral podedovati imetje Vodopivčeve. Bajs taji zločin, obremeni pa ga izpoved njegovega desetletnega sina, ki je naivno povedal policiji, da si je oče pral krvave roke, ker je zadušil staro.

★ Roparski umor pri Sarajevu. V četrtek jutraj se je pripetil v Alipašinem mostu pri Sarajevu grozen zločin. Armenski trgovec Taquor Taquorijan, ki si je s trgovino pridobil veliko premoženje, se je pred letom dni nastanil v Alipašinem mostu v Sarajevu, ker mu je to mesto med vsemi, katere je videl, najbolj dopadlo. Tu je hotel preživeti svoje dni ter nameraval povabiti k sebi tudi svojo mater, ki živi v Smirni. Taquor ni bil oženjen. Družil se ni z nikomer in je vedno tičal doma. Po okolici so si ljudje pripovedovali fantastične stvari o njegovem bogastvu. To je najbrže napotilo neznanega morilca, da ga je umoril. Jutraj so Taquorja še videli pred njegovo hišo na vrtu pri delu. Dve uri kasneje so mu neki vozniki pripeljali pesek. Ko so prišli na dvorišče, se jim je nudi tu grozen prizor. Ves v krvi je ležal Taquor sredi dvorišča z mnogimi ranami po raznih delih telesa. Takoj je bilo obveščeno orožništvo, ki je našlo vso hišo v groznem neredu. Morilec je potem, ko je dovršil svoje krvavo delo, odšel v hišo, kjer je iskal celine in denar, o katerem se je pripovedovalo po okolici. Na lice mesta je prišla sodna komisija, ki je tuplo obducirala. Taquor je dobil osem sunkov z nožem, od katerih je bil eden v srce smrtonosen. Med njim in morilecem se je morala vršiti obupna borba, v kateri je Taquor z golimi rokami grabil za nož in si porezal vse roke. Morilec še niso našli, mislijo pa, da je zločin izvršil kak kmet iz okolice.

★ »GOSPODINJSTVO« S. M. Lidtna Purgaj v novem natisu je za naše žene in dekleta najprimernejše poučno darilo. Poleg brošuranih izvodov za ceno 40 Din, se dobe sedaj tudi lično vezani izvodi v celo platno po 60 Din. Poleg te knjige je za naše žensktvo neprecenljive važnosti knjiga: »SLOVENSKA KUCHARICA« S. M. Felicite Kalinšek, ki je izšla že v 7. natisu, obsega nad 3000 kuhinjskih receptov, obilo slik v besedilu in množico večbarvnih tabel v naravnih barvah. Elegančno vezana knjiga velja 160 Din. Obe knjigi je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

★ POLE ZA NAPOVED ZGRADARINE kupujte v Jugoslovanski knjigarni, ker so tiskane na finem papirju in imajo praktično obliko. Cena samo 1 Din za polo.

Prihranek benc na pri avtomobilih.

Z novo SILVER DOME veletovorno cilindrično glavico se doseže do 25% prihranka na bencinu. Zato se je novi 6cilindrični Chrysleriev voz »DE SOTO« opremil s to iznajdbo. Ta in pa mnogo drugih prednosti je povod, da je navedeni goz postal ljubljeneec vseh prijateljev avtomobila. »DE SOTO« avtomobil bo razstavljen od 1. do 4. januarja v hotelu »Union«.

Usta ingrolo

so najlažji pot, po katerem prihajajo bolezenske klice v naše te o. Proti pruznosu klic, ki povzročajo nevarne nalezljive bolezni v ustni duplini in griu, rabite okusne

ANACOT-PASTILE

DR. WANDER

Sveta življenje in vrvenje

Madame Fraya napoveduje usodo 1. 1929.

Pariška Pythia — madame Fraya je tudi letos sprejela znanega pariškega reporterja in mu razodela svoje prorokbe za 1. 1929. Zanimivo je, da so se njene lanske prorokbe v zelo mnogih točkah uresničile. Tako je bila napovedala, da bo umrl eden francoskih ministrov strašne smrti in smrt ministra Bokanowskega, ki je v gorečem letalu treščil na tla in zgorel, je bila v resnici strašna. Napovedala je bila dalje nenadno smrt velikega finančnika — in bankir Löwenstein je padel iz letala v Rokavski preliv in utonil. Parižanom je bila obljubila izdatno razburjenje zaradi nezasišanih finančnih škandalov in je besedo držala, kajti senzacija »Gazette du Franc« in sleparstev bivšega finančnega ministra Klotza ni vsakdanja.

Tudi napovedbe gospe Fraya za 1. 1929. se nanašajo predvsem na Francijo; ne pomenijo pa nič dobrega niti za ostali svet. Kajti to leto, 1929., pravi gospa Fraya, bo stalo pod vplivom Marsa in solnca. Vendar se ni bati vojne, pač pa blaznega divjanja vseh slabih instinktov, eksplozije vseh ostudnosti, ki jih pozna kazenski zakonik. V tem ostudnem kaos nizkotnih duš pa se bodo veliki duhovi čudovito razvili in ustvarili silna dela. V zdravstvu je pričakovati prave revolucije, psihiatrija in kirurgija bosta orjaško napredovali. Drama in poezija se proslavita z znamenitimi novimi deli.

Manj uspeha obeta ga. Fraya politiki in gospodarstvu, vsaj do meseca marca; potem se jima položaj izboljša (morda po posvetovanju izvedencev?). V Franciji bodo izginili s pozorišča vsi slavni mošje, ki so vodili usodo dežele zadnjih dvajset let; njih mesta zavzamejo »avtoritativnejši« ljudje. Vlada se bo polagoma majala, dokler ne bo spomladi padla. Nato pride nova doba, ki bo pripravila tla diktatorju.

Vrstila se bodo nezasišana razburjenja in neverjetne novosti. Zenske postanejo popolnoma neodvisne; v zakonu bodo moški zavzeli mesto, ki so ga doslej zavzemale ženske — samo zaradi lepšega bodo v družini, žene pa bodo služile denar. Gospa Hanau je dala zgled!

Kljub vsemu in vsemu pa prave revolucije le ne bo. Vojsnih nevarnosti ne bo manjkalo, posebno ne na vzhodu, toda vse se bo mirno podelilo. (Upajmo, da bo res tako!) Za nazadnje pa si je gospa Fraya prihranila napoved, da se bo voditelj »Action française« — Léon Daudet (ki je ušel iz ječe in se skriva neznano kje) zopet vrnil. (Pa ne, da bi bil to bodoči francoski diktator?)

15 let prekasno umrl

V Atlantic City je pred kratkim umrl eden največjih Američanov — Emory Timan. Ob smrti je tehtal dobrih 545 funtov in osem mož je imelo dovolj posla, da so ga spravili v krsto. V mlajših letih je Timan tehtal celo 700 funtov. Toliko sala je bilo tudi njemu samemu preveč in potrudil se je, da se je stresiral na 600 funtov. To je bilo tedaj, ko je dopolnil 24. leto starosti. V tem času ga je zadela neumna sreča, da je podedoval po nekem stricu 250.000 dolarjev. To je bilo resnično neumno, kajti zdravnik je istočasno napovedal Timanu, da ima postati žrtev svoje debelosti — elephantiasis se je glasila diagnoza. Največ 12 mesecev mu je še živeti. Kam sedaj z dedščino? Timan je bil mož, ki je gledal na življenje kakor vesel pogan. Rekel si je: »Bolezen me zaenkrat ne ovira, da uživam, kar mi drago in v enem letu so drugi zapravili še veliko večja premoženja, nego je moja dedščina. Na uživanje!« Timan si je privoščil vsakršen užitek, ki se je sploh dal kupiti. Vozil se je v posebnih, razkošnih vlakih, kupil vse vstopnice h gledališkim predstavam in jih nato delil prijateljem, prirejal bankete, na katerih

je kraljevsko gostil svoje prijatelje in prijateljice, razmetaval bankovce kakor listje. Tako se mu je posrečilo, da mu čez leto in dan od cele dedščine dejansko ni ostal več niti en cent. Sedaj mu je bilo treba samo še umreti. Toda zaupaj kdo v zdravniške prorokbe! Ne le, da smrti ni bilo, marveč se je Timan počutil tako dobro kakor le kdaj. Denarja pa nobenega! Razumljivo je, da je Timan preklinjal zdravnike in zdravstvo, ker jim je tako nasedel, da je v letu dni pogljal svojo lepo dedščino in obvisel nekako v zraku ne živ ne mrtev. Hočeš nočeš se je moral slednjič lotiti dela, da si je zaslužil vsakdanji kruh. Tako je živel še 15 let in ko ga je sedaj slednjič zadela kap, njegovi sorodniki niso potečili za njim niti ene solze — saj jim ni zapustil niti enega centa.

Sreča je muhasta

Spanija je podobno kakor Italija dežela, kjer staro in mlado, bogato in revno strastno igra v loteriji. S pravim praznoverjem se vdajajo ljudje nadi, da jih prej ali slej pogleda sreča skozi veliko okno in jim nakloni glavni dobiček. Tako je imelo srečke ali vsaj dele srečk za veliko narodno loterijo, katere žrebanje se je vršilo o božičnih praznikih, najmanj 80 odstotkov vsega španskega prebivalstva. Vsa Spanija je z največjo napetostjo pričakovala izida žrebanja in pošta je bila preobložena z razpošiljanjem števil. Sreča se je topot pokazala prav posebno muhasta. Glavni

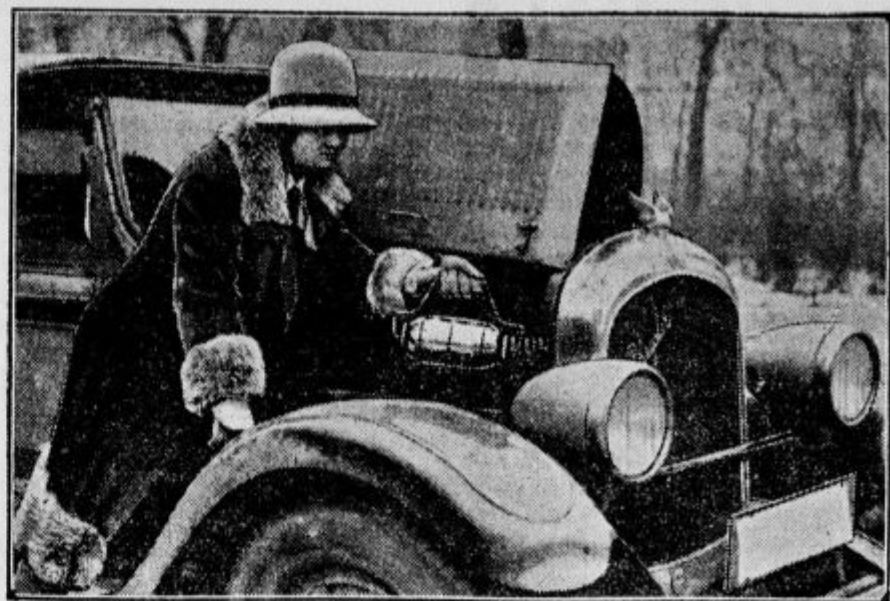

Jackie Coogan s starši v Evropi. Jackie Coogan, svetovnoznano »filmsko dete«, filma tačas v Berlinu. Jackie je »gledališka krič«, ker sta mu tudi roditelja bila gledališka igralca. Sedaj jima seveda že davno ni treba več nastopati, ker zasluži Jackie milijone.

dobitek v znesku 15 milijonov pezet je zadel eden najbogatejših španskih plemičev — 90-letni grof San Rafael, ki je imel že doslej do 100 milijonov vredno premoženje. Vsekakor je sreča to svojo šalo z glavnim dobitkom popravila pri drugem dobitku v znesku 10 milijonov pezet, ki ga je zadelo neko katoliško društvo v okolici Barcelone. Tudi tretji dobiček je ostal v Barceloni. Saj je pa bila Barcelona tudi pokupila za več nego 30 milijonov pezet srečk.

Čokolada, cigarete in moda

Ameriški čokoladni tovarnarji morajo bridko okušati, kako zagrizeno brezobzirne so ženske nasproti kakršnimkoli interesom, kadar gre za modo. Pred dalj časom je neki ameriški tobačni tovarnar prišel na misel, da je v neštetihi oglaših opozoril ženske, naj se ne sladkajo s čokolado in bonboni, ker to po-

Kurilna bomba za avtomobile, ki prepreči, da pozimi avto, stoječ na cesti, ne primrzne. Bomba se sama regulira in je varna pred eksplozijo.

vzroča debelost, ki je z današnjo modo nezdržljiva. Namesto sladkarij naj kade raje njegove cigarete, ki jim zagotavljajo najidealnejšo vitkost. Američanke — kakor seveda vse mogoče druge deželanke — že prej niso kadle malo cigaret; toda poslej jih kade s pravo zagrizenostjo, kakor bi to bila ena prvih dolžnosti. Cokolade, bonbonov, tort in podobnih dobrot se pa na daleč izogibajo kakor strupa. To se seveda čokoladnim tovarnarjem kruto pozna. Njihova edina nada je sedaj pariški kralj mode — Poiret, ki je edini sposoben, da postavi sedanjo modo na glavo in uvede novo, ki bo dala prednost okroglim oblikam in s tem otvorila čokoladnim tovarnam sedem novih debelih let.

V dveh — treh vrstah

Nad 300 oseb je umrlo nasilne smrti v minulih božičnih praznikih v Združenih državah. Od tega so povozili avtomobili 107 oseb, samomor je izvršilo 37 ljudi, a ubitih je bilo 7 oseb.

Hripa v Ameriki je narasla preko praznikov na tri milijone bolnikov.

70.000 dolarjev v dobrodelne namene je zapustila svoji rojstni deželi Sachsen-Altenburg Američanka Ana Fisher.

V morje se je zrušil otok Aya na Krimu. 30 ribičev je zasulo in pokopalo v morju.

250.000 brezposelnih rudarjev z družinami strada v angleških premogovnih okrožjih. Rudarji so že od zadnjega štrajka brez posla. Vsi javni in zasebni viri, ki so bili rudarjem odprti, so izčrpani. Beda postaja neznosna. Waleski princ se je na sveti večer po radiu obrnil na celokupno angleško javnost, da prispeva za brezposelne rudarje. Vlada sama je nakazala 150.000 funtov, kar pa pomenja le kapljico v morju.

Podrli se je v Saumurju na Francoskem še ne dograjena ogromna garaža, pri čemer je bilo 7 delavcev ubitih, 6 pa ranjenih.

Oster protialkoholni režim v Ameriki. Ameriške oblasti so izvršile na parnikih, ki so v minulih praznikih dospeli v Newyork, strogo preiskavo za alkoholom. Na krovu »Majestic« so oddali agenti več saly iz revolverjev. Med potniki je nastala panika; začeli so metati steklenice v morje, vendar so agenti še našli in zaplenili na tisoče steklenic alkohola. Več oseb so zaprli.

Silno poledico so imeli o praznikih po raznih srednjeevropskih mestih. Na Dunaju so morali odnesti v bolnišnico nad 70 oseb, ki so si pri padcu na ulici zlomile ali izpahnile kosti.

Požari. Zgorela je v Genovi velika mestna tržnica. — V Tidaholmu pri Göteborgu je zgorel trnadstropni hotel Högborg. Goste so rešili, od obojja pa je zgorelo pet žensk in en vajenec.

Smrt v gorah. Na Hochköniugu na Salzburškem je zmrznil smučar Aichinger, kanc-list v Lincu. — Na Sonnblicku je smrtno ponesrečil 20letni smučar Albanesi. — V nekem stranskem rovu Frauenmauerske jame pri Eisenerzu so našli strohnelo truplo salzburskega realnega ravnatelja Ratschüllerja, ki so ga pogrešali že od poletja. Po vsej priliki je v jamskem labirintu zašel in potem od razburjenja umrl, ker so našli v njegovem nahrbtniku še nedotaknjena živila.

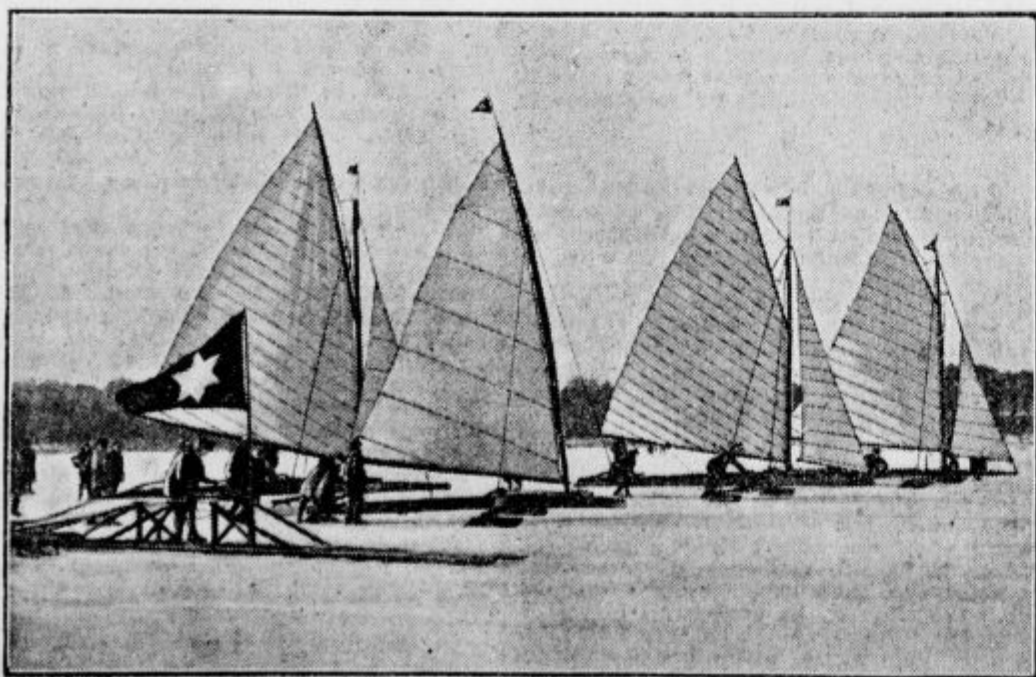
Pozverinjen pijanec. Kmet Franc Riener v Radleru — Nachschau na Tirolskem je svojega osemletnega sina tako pretepal, da je bil hrom in je imel poškodovano hrbtenico. Zeno, ki je prosila za otroka, je strahovito pretepal in jo nato zaprl v neko izbo. Otroka in mater so našli sedaj strahovito zanemarjena; mater so morali oddati v blaznico. Rienerja so zaprli.

✱

Modern božični dar. Mlad mož (pod božičnim drevescem): »Ker si bila tako pridna, Dragica, ti izpolnim tvojo najsrčnejšo željo: takoj po praznikih se ločiva!«

Annie Nichols, srečna ameriška pisateljica, ki je s svojo igro »Trikrat poroka« zaslužila nad štiri milijone dolarjev. Zanimivo je, da so izprva igro odklonila vsa newyorška gledališča, sedaj jo pa že pet let neprestano igrajo po vsej Ameriki in zadnji čas tudi v Evropi. Igro so tudi že filmali.

Jadrnice na ledu: pred startom: To je prastar norveški zimski sport.

Skrivnostno desno roko

ima trgovec Gaillard v Lyonu. (Leva roka je normalna.) Če se dotakne mesa, izgubi takoj duh in okus. Naranča ali citrona, ki jo drži dalj časa v desnici izgubi sok in postane trda ko kamen. Ribe, žabe, miši, ptice postanejo v njegovi roki kot okamenjele. Še čez tedne ni opaziti, da bi trohnele. Krompir postane trda kroglja itd. Trgovec sam ne ve, kaj bi bilo temu vzrok, pa tudi učenjaki ugaibljejo, kako in zakaj?

★

»Moj mož je skoraj vedno z doma; vedno ima nekeke opravke; kaj pa vaš mož?«

»Ne vem! Premalo sem doma, da bi to opazila.«

Za duha in srce

SLOVARJI, UČBENIKI IN STROKOVNE KNJIGE
JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE.

Posebno zaslugo si je pridobila zadnja leta jugoslovanska knjigarstva z zbirko priročnih slovarjev, katerim sedaj sledijo še priročni učbeniki. Doslej so izšli:

Srbohrvatsko-slovenski in slovensko-srbohrvatski.

Francosko-slovenski in slovensko-francoski, Slovensko-italijanski in italijansko-slovenski, Latinsko-slovenski (cena vsako 70 Din) ter Nemško-slovenski slovar (cena 93 Din).

Vsak tak slovar obsega okroglo 40.000 besed in popolnoma ustreza vsem zahtevam, tako da tuh slovarjev ni več ne pogrešamo. Izmed učbenikov je izšel doslej:

Česki učbenik (40 Din, vez. 50 Din), po katerem se vsak lahko sam temeljito nauči češkega jezika. Od strokovnih knjig je izšlo v Jugoslovanski knjigarni:

Sofer od inž. Štolfe (140 Din), potreben vsakemu avtomobilistu in soferju,

Mladi kemik od Preglja,

Radio od Andree-a,

Parni stroj ali parna turbina (v. 80 Din) ter

Parni kotel (30 Din) od Gulija; razen tega je drobni, a strokovno zelo potreben

Samouki knjigovoz (8 Din) in Kubična računica (20 Din) (za tiste, ki imajo opraviti z lesom).

* * *

»Srečni bodimo.« Pod tem naslovom je znani naš domoljubni pisatelj g. Franc Bernik, župnik v Domžalah, izdal novo delo. Približno 300 strani obsegajoča knjiga vsebuje priščne sestavke o pravi sreči. Pisana poljudno in zanimivo bo gotovo imela velik uspeh. Za sedaj se omejimo samo na to, da jo toplo priporočamo. Narčja se pri g. pisatelju, dobi pa se tudi v vseh knjigarnah.

Ob desetletnici smrti Ivana Cankarja je napisal o njem France Vodnik članek v poljskem jeziku, ki je izšel v literarno-znanstveni prilogi v Krakovu izhajajočega časopisa »Ilustrowany Kuryer Codzienny« z dne 17. t. m.

Poljska nagrada za najboljši prevod. Poljski »Pen-klube« v Varšavi je razpisal letno nagrado za najboljši prevod na poljski jezik. Namen nagrade je, zvišati nivo poljskih prevodov iz tujih literatur. Nagrada za tekoče leto, ki znaša 1000 zlotih, bo prisojena prevodu iz dobe zadnjih treh let, ki ga bo komisija, sestojeca razen iz treh članov »Pen-klubov« še iz dveh od njega izbranih večakov, spoznala za najodličnejšega. Fr. V.

Literatura in esperanto. Zanimivo je zasledovati vlogo, ki jo ima esperanto, tako zvani »mednarodni jezik«, ki se danes v mnogih državah zelo goji, v odnosu do književnosti. Iz poljske književnosti n. pr. je preložen na esperanto v celoti znameniti ep »Adama Mickiewicza« »Pan Tadeusz«. Prevod je oskrbel nedavno umrli pesnik esperantskega jezika Antoni Grabowski. Poleg tega je v celoti preložen na esperanto tudi »Faraon« »Boleslava Prusa«, številne komedije »Baluckega« in »Fredne«, dalje drame »Wypianskega« ter novele »Sienkiewicza«, »Sierozewskega«, »Konopnicka«, pesmi »Langa«, »Stajfa« itd. Morda je še zanimivejše vedeti, da so gotovo esperanta prevedena na tuje jezike n. pr. »Orzeszkove«, »Reymonta«, »Prusa« in drugih.

Sree pisatelja Vladislava Reymonta. Sree leta 1926 umrlega Vladislava Reymonta, poleg Stefana Żeromskiego najpomembnejšega poljskega pesnika predvojnega časa, čigar »Kmetec« izidejo v kratkem v slovenskem prevodu, bo, kakor poročajo listi, vzidano z dovoljenjem cerkvenih oblasti v cerkvi sv. Križa v Varšavi, in sicer bo shranjena žara z njegovim srecem v posebni, v ta namen zgrajeni rakvi. Fr. V.

Nova filmska revija. Počeniš z decembrom je prišla v Krakovu izhajati nova »Filmska revija«, posvečena vprašanju filma, predvsem seveda problemom domače poljske kinematografije, ki se v zadnjem času ugodno razvija. (»Pan Tadeusz«, »Solze« in »Ljubezen« Chapina, »Obljubljena zemlja«, čeprav se zdi, da še ne more preko zadetih poizkusov. Revija, ki je okusno opremljena, hoče predvsem, kakor obljublja uredništvo, iskati novih potov na polju filmske umetnosti, dalje boriti se zoper prizadevanja, ki filmu škodujejo zlasti v estetičnem oziru, in končno, delovati v smeri populariziranja filmske umetnosti. Izdajatelj in odgovorni urednik revije je Jan Česlav Sikorovič, veliki popularizator filma na Poljskem, organizator filmske šole Viny Viovilla v Krakovu in direktor Em-Pe filma. Fr. V.

Iz poljske esejistične književnosti. V znani založbi »Gebethner i Wolff« je izšla serija »Portretov« (drugi zvezek) izpod peresa Zdzislava Debičkega. V knjigi so zbrani eseji, ki so bili sprva prirejeni kot predavanja na Poljski Radijo v Varšavi, in sicer so to literarno-kritični orisi in opisi naslednjih poljskih književnikov polpreteklega in sedanjega časa: Artura Gorskoga, Ignacija Dabrowskega, Tad. Micinskega, Vladislava Orkana, Tad. Riltnera, Jana Aug. Kisilewskega, Andreja Viemowjeskega, Gustava Danilowskega, Edvarda Slonskega, Vladimira Perzyskega, Kornela Makuszyjskega, Tad. Zelenskoga-Boya, Adama Grzymala-Siedleckega, Karola Irzykowskega, Zofje Valkowske-Gorzehowske, Vaelava Grubinskega, Jul. Kadena-Bandrowskega, Tad. Valpiewskega, Evgena Malaczewskega, Piotra Chojnowskega in Ferdinanda Goetla. Fr. V.

Dopisi

Moste pri Ljubljani

Božičnica v Mladinskem domu. V nedeljo pred božičem je naša Vincencijeva konferenca napravila mnogim siromašnim otrokom veliko veselja. Obdarovanih je bilo 71 otrok, bodisi da so dobili obleko ali obutev. Poleg tega so dobili nekateri rezeži nakazila za živila. Prav lepa hvala vsem darovalcem, zlasti pa onim gospodom, ki so nabrali potrebni denar in darove ter končno še oskrbeli lepo prireditve.

Občinski proračun je odobren. V proračuna je prišla tudi postavka za napeljavo elektrike v pod-občino Šmartno. Zato pa bodo tudi v podobni plačevali tako visoko naklado na alkoholne pijače, kakor jo plačujejo v ostalem delu občine.

Žužemberk

Običajna božičnica v našem prosvetnem društvu je na praznik sv. Stefana izvrstno izpadla. Udeležba je bila ogromna. Kadar nastopajo pri nas Orli ali pa šolski otroci, bi morala biti naša dvorana vsaj še enkrat tako velika, kot je, da bi mogli vsi vanjo in da bi mogli nemoteno slediti prireditvi. Zadnjič je posebno vlekla nova igra »Iz teme do solnca«, proizvod g. kaplana Malija. Je to čedna stvarca, zelo živahna in napeta, le četrti dejanje nekoliko utruja. Čudovito je zadeto kmečko življenje v njej, zato je še malokatera predstava šla igralcem tako od srca kot ta. Pa tudi občinstvo je še malokatera tako vžgala. Zelo je bilo zadovoljno, zlasti ker se je v igri slednjič vse srečno končalo, kakor imajo naši ljudje najraje.

Poslovne knjige amer. jourmale, re-gistratorje, ter vse vrste koledarjev priporoča M. Tičar

Ljubljana, Selenburgova ul. 1, in So. Petra c. 26.

Novo mesto

Pojasnilo. Z ozirom na izvajanja obč. odbornika g. prof. Ambrožiča na proračunski seji obč. odbora dne 29. novembra, o čemur je poročal tudi »Slovenec«, nas prosim, da pojasnimo, da mu je obč. odbor v Novem mestu poveril nadzorstvo šole kot projektantu načrtov in mu ob tej priliki njegov točno določeni zahtevki znižal za 10.000 Din, ker se je g. Battelini zavezal poleg nadzorstva popraviti vse izvršilne načrte po zahtevku gradbenega ravnateljstva v Ljubljani, napraviti vse podrobne načrte, vršiti pregled vseh obračunov in nastaviti pri zgradbi na lastne stroške stalnega stavbnega tehnika. Nadalje trdi g. Battelini, da so za načrtovanje na magistratu vedeli tudi drugi reflektanti potem javnega razpisa, ki ga je dala občina dvakrat razglasiti na običajni način. Zato ni mogoče, da bi edino g. Battelini vedel za načrtovanje.

Najboljši, najizdatnejši, zato najcenejši premog!

Angleški premog, 8000 kalorij, 720 Din za tono. Družba Ilirija, Vilharjeva cesta, za glavnim kolo-dvorom. - Telefon 2820.

Laško

Tatčina. V noči od 23. na 24. t. m. je bilo Martinu Planko v Jagočah ukradeno 10 kg sveže slanine, 2 veliki kokiši in nekaj perila v skupni vrednosti 525 Din. Tatu, ki je posestnik v neki okolici vasi in ki je bil že večkrat prej kazno-van radi tatvine, so na božični večer pripeljali v tukajšnje zapore.

Umrli je v Rečici ob Paki g. Klemenčič Valentin, bivši trgovski pomočnik pri Časlu. Sedaj je bil samostojen trgovec v Rečici. Bil je zelo priljubljen. Umrli je nagle smrti.

Ljubno na Gorenjskem. Daleč okoli znani in priljubljeni g. Janez Vidic, trgovec in posestnik, je obhajal v krogu svoje družine zdrav in čil svojo sedemdesetletnico. Malokateri naših mož more gledati s tako zavestjo na svoje plodonosno življenje kakor naš Janez Vidic. V svojem prepičanju odločen in neupogljiv kakor malokdo, je tudi v najbolj težkih časih stal vedno v prvih vrstah SLS ter je pri vseh volitvah v odborih kazal vedno in povsod nezlomljivo strankarsko disciplino. Nad 50 let je izvrševal svojo obrt kot po vsem Gorenjskem splošno znani in spoštovani čevljarški mojster ter si je s svojim poštenim in solidnim blagom pridobil splošno zaupanje in sloves, katerega še danes uživajo naši čevljarški mojstri-njegovi učenci. G. Vidic je prav za prav ustanovitelj v našem kraju tako razširjene in cvetoče obrti. V skromnih svojih razmerah je s trdom svojih rok vzredil številno svojo družino vzorno in strogo versko, omogočil fantom študiranje in pripomogel tako vsem do dobrih služb in odličnih mest. Skoro 30 let je že nepretrgoma naročnik »Slovenca« in vedno velik podpornik našega tiska. — Naj zavest plodonosnega dela sedaj ob sedemdesetletnici kremenitemu možu sladi in podaljša tudi večer njegovega življenja!

TA

ZVONI

JE ZNAK

ALBUS

Sapun

ALBUS

MILO

Spori

Vremensko poročilo JZSS. Kranjska gora temperatura —5, jasno, brez vetra, v dolini 40 cm pršica in 5 mm sneža, smuka idealna, skakalnica uporabna, v nedeljo in na Novega leta dan specialni tečaj za skakalce pod vodstvom inž. Hansena. — Dvije-Mojstrana temperatura —10, snega 30 cm in 4 cm pršica, malo oblačno, smuka prav dobra, skakalnica uporabljiva. Smuški tečaj za tekmovalce je prišel ter lepo napreduje. — Bohinjska Bistrica in Sv. Janez temperatura —7, pol-oblačno, snežne razmere neizpremenjene in ugodne, sankaljišča in drsaljišča prav dobra, smuka prav dobra. Od nedelje dalje se vrši smuški tečaj za začetnike na Bistrici. Jezero zamrzne. — Iz ostalih krajev, osobito s planin ni poročil, vendar se od praznikov položaj ni izpremenil ter bo smuka povsodi ugodna. — JZSS.

Polovična vožnja za zimske spurtnike. Opozarjamo vse zimske spurtnike, ki so včlanjeni v JZSS, da imajo v letu 1929 pravo na trikratno polovično vožnjo ter naj zahtevajo svoje legitimacije za to vožnjo preko klubov, v katerih so včlanjeni. Treba je upoštevati, da bo trajalo začetkom skoraj teden dni, predno bodo vse legitimacije potrjene in izstavljeni uverenja, vsled česar naj se privočasno pobrigajo za izjave. Posameznikom Savez legitimacij ne bo izdajal.

KAKO JE S TEKOM DAM NA 800 m?

Iz Newyorka poročajo, da se je odločila ameriška atletska zveza v zadnji seji proti prirejanju damskih tekov na 800 m. Zveza pravi, da ta tek ne služi pospeševanju sporta in da se tudi ne sklada z ameriškim pojmom o ženskem dostojanstvu in o ženskem bistvu. Na angleškem je zadelo ameriško naziranje na odpor. Angleži nikakor ne mislijo, da bi tek na 800 m mogel ženskam v zdravstvenem oziru škodovati, če so zadosti pripravljene; in tudi sicer nimajo Angleži ugovora proti ženskim 800 m. Prav tako so Nemei, Francozi in Švedi za to, naj se ta tekmovalna proga odbrži, tako da bo proga 800 m dobila najbrž večino. Seveda pa le tedaj, če med glasovalci ne bo veliko takih, ki so v Amsterdamu gledali to naravnost odbijajočo tekmo. »Slovenec« je o tem že pisal in je govoril o obupnih naporih tekmovalk za zdržanje do konca, na kar so se druga za drugo zgrudile. To ni bila nobena tekma več, noben sport, to je bila muka. Poročevalci so pisali, da bi bilo že enostavno s humanitarnega stališča dobro, da se damski tek na 800 m izbriše iz programa tekem. Kdor je Amsterdam videl, ta bo odločno za ameriško naziranje.

DISAVE SLON

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 29. decembra. 12.30: Reproduciran glasba, 17: Koncert Radio-orkestra, 18: Pevska iz-obraza, predava g. Tavčelj, 18.30: Delavska ura, 19: Nemščina, poučuje ga. Piskernik, 19.30: Človek in Bog, predava vseuč. prof. dr. Veber, 20: Sloven-ska solistna godba, kupleti, Radio-orkester, 22: Poročila.

Drugi programi

Sobota, 29. decembra.

Zagreb: 17 Pravičice. — 17.30 Popularni po-poldanski koncert. — 20 Francosčina. — 20.35 Ve-čer J. Bacha. — 22 Iz inozemstva. — Praga: 12.30 Opoldanski koncert. — 16.10 Program za dame. — 19 Tamburica. — 21 Lahka glasba. — Varšava: 16 Reproduciran glasba. — 20.30 Grad Chorsztyn, pečna igra. — 22.30 Plesna glasba. — Katowice: 17.35 Program za deco. — 20.05 Iz poljske zgo-do-vine. — 20.30 Prenos iz Varšave. — 22.30 Plesna glasba. — Dunaj: 16 Popoldanski koncert. — 18.15 Večer starega Dunaja. — 20.15 Veseljaigra. — Bu-dapest: 12.20 Trio. — 17.45 Ciganska godba. — 20.30 Opera »Bajazet«. — 23 Ciganski orkester. — Toulouse: 14 Zvonenje. — 21.30 Opera »Faust«. — 22 Zvonenje. — Berlin: 16.30 Novela. — 17 Lahka glasba. — 20 Mož v opereti. — Leipzig: 16.30 Ve-sela glasba. — 19 Filozofsko predavanje. — 20 Pevski koncert. — 21 Orkester. — München:

14.30 Reproduciran glasba. — 18 Zabavna godba. — 20 Koncert tria. — 21.40 Recitacije. — Stutt-gart: 14 Program za deco. — 15 Ljudski popol-dan. — 20.15 Serenade, izvaja orkester. — Bern: 16 Orkester. — 19.30 Kvintet. — 20.30 Simfonični koncert. — 23 Plesna glasba. — Rim: 13 Trio. — 17.30 Petje in godba. — 20.45 Opera Otelo.

ANGINOL-TABLETE

so najboljša sredstvo proti prehlajenju in kašlu. — Dobi se v vsaki lekarni

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20.

Sobota, 29. decembra: Zaprtlo. Nedelja, 30. decembra ob 15 popoldne: MODRI OSLICEK MISKO. Mladinska predstava po enotnih cenah (od 8 Din navzdol). Ponedeljek, 31. dec. ob 21. uri: DOBRI VOJAK SVEJK. Ljudska predstava pri znižanih ce-nah. Izven.

Torek, 1. januarja ob 15. uri: BETLEHEMSKA LEGENDA. Izven. Znižane cene. — Ob 20. uri: KROG S KREDO. Izven. Znižane cene. Sreda, 2. januarja: UKROCENA TRMOGLAVKA. Red B.

Sprememba dramskega repertoarja. Zaradi obolcelosti g. Levčarja se dramski repertar deloma izpremeni. V soboto 29. t. m. odpade predstava »Ukročena trmoglavka« ter ostane dramsko gleda-lišče ta dan zaprtlo. V nedeljo 30. t. m. popoldne ob 15 bo v dramskem gledališču predstava po eno-tnih, izredno znižanih cenah. (Vstopnice od 8 Din navzdol.)

Gledališče na Novega leta dan. Na novega leta dan popoldne ob 15 se igra v drami »Bete-lehemska legenda« (Kralj brezpravnih). Igra, katere snov je zajeta iz časov rojstva Jezusa Kristusa. Zvečer zanimiva kitajska drama »Krog s kredom«, ki je pri Josedanjih vprizoritvah dosegla lep uspeh.

Silvestrov večer v drami. V ponedeljek 31. t. m. igra drama po izredno znižanih cenah pri-ljubljeno komedijo »Dobri vojak Svejk«.

OPERA:

Začetek ob pol 20.

Sobota, 29. dec.: LEPA VIDA. — Red C. Nedelja, 30. dec.: JONNY SVIRA (Primožič). Pre-mijerski abonma. Ponedeljek, 31. decembra ob 16. uri: BOCCACCIO, opereta. Ljudska predstava po zelo znižanih cenah. Izven.

Torek, 1. januarja ob 15. uri: NIKOLA ŠUBIC ZRINJSKI. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20.: ČARŠKA KNEGINJA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

V nedeljo 30. t. m. zvečer se ponovi senza-cijonalna Krenkova opera »Jonny svira« z g. Robertom Primožičem v naslovni partiji. Predstava je za premijerski abonma.

Na Silvestrovo priredi operno gledališče ljud-sko predstavo po zelo znižanih cenah ob širih po-poldne. Poje se melodijozna Suppejeva opereta »Boccaccio«. Predstava se vrši popoldne in je pri-merna tudi za mladino.

Na novega leta dan se poje v operi ob 15 po-pularna Zajčeva opera »Nikola Šubic Zrinjski«, zvečer pa Kalmanova opereta »Čaršaka knezinja«. Obe predstavi sta pri znižanih cenah. V sredo 2. januarja je opera zaprtja.

Mariborsko gledališče

Sobota, 29. dec. ob 20. uri: DOVER-CALAIS. A. Kuponi. Nedelja, 30. dec. ob 20. uri: DOVER-CALAIS. Ku-poni.

Prireditve in društvene vesti

Strokovno društvo javnih nameštencev v Ljubljani ima drevi običajno redno sejo.

Poizvedovanja

Našla se je knjiga v kratkem odlisu, ki jo je sestavil avtor za ruske begunce. Kdor jo je iz-gubil, jo lahko dobi v uredništvu »Slovenca« — III. nadstropje, soba št. 6.

Soboslikarstvo, stav-beno in pohištveno pleskarstvo

Izvršite se vse storo v novo po konkurenčnih cenah.

B. Jančar, Ljubljana, Breč 6

OBJAVA

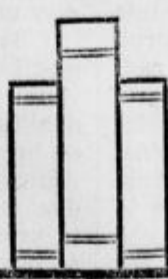
Uprava državnih monopolov želi nabaviti po-tom tretje ponudbene licitacije, ki se vrši dne 15. januarja 1929 ob 11. uri v pisarni uprave:

30.800 kg sviln. papirja po vzorcu uprave.

Pogoji, vzorci, kakor tudi vsa ostala pojasnila se morejo dobiti v pisarni ekonomskega oddelka vsak delavnik od 8 do 12 popoldne.

Iz pisarne uprave državnih monopolov EM broj 26.516 z dne 22. decembra 1928 v Beogradu.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKA ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.
Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iscejo

Učenka

z abs. 3. mešč. razred, zdrava, krepka, želi vstopiti v kakšno trgovino na deželi. Naslov v upravi pod št. 12646.

Izvrstna šivilja

mlada, dobro s šitirana, želi obilno delo na dom, zato prosi solidne trgov. in privatne firme za dobrohotno zaupanje dela. Cene zmerno. — Naslov v upravi »Slov.« št. 12.688.

Dekle

zdrava in poštena, išče službo za sobarico ali za pomoč v kuhinji. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 12.704.

Službo dobe

Tri prodajalke

manufakturne stroke, dobro verzirane se iščejo za takojšnji nastop. Ponudbe z navedbo plače in dosedanjega službovanja na pošt. pred. »Kranj 25«.

Rudarji!

Premogovnik, stoječi sloj, sprejme izurjene rudarjske samce na delo; plača 50 do 60 Din na dan. Osebn. javiti v premogovniku občina Breznica, železn. post. Preljina, Šumadija.

Gospodična

se sprejme na stanovanje. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 12.705.

Stalno službo

z mesečno plačo 1500 Din dobi takoj gospod, kateri posodi 10.000 Din proti popolni garanciji. Takojšnje ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod št. 12.733 v Ljubljani.

Samostojen pek

neozžen, zanesljiv in trezen, dobi stalno službo kot skupni delavec v večjem trgu na deželi. Pisma na upravo pod »Pošten in resen« št. 12.734.

Iščem delovodjo

zanesljivega, treznega, za srednje veliko mizarstvo, kateri je dobro znan pri strojih ter zmožen vsakega dela v mizarstvu stroki. Neozžen ima prednost. Naslov v upravi lista pod št. 12.722.

Stanovanja

Majhno sobico

najrajši s preprosto, tečno hrano, iščem. Grem tudi kot sestanovalec. — Ponudbe upravi Slovenca pod »1. januar«.

Mesečna soba

s posebnim vvhodom - v sredi mesta - takoj na razpolago. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. »Soba 5«.

Opremljena soba

se takoj odda v bližini glavnega kolodvora mirni, boljši osebi. — Naslov v upravi Slov. št. 12.713.

Posrestva

Gostilno in trgovino na glavnem trgu mesta z mesnico v središčnem trgov. mestu s 5 orali prvovrstnega vinogradi in vsem inventarjem prodam za okoli 380.000 Din. Letni dohodek znaša z ozirom na velik promet ob samih sejnih neto okoli 150.000 Din. Objekt se tudi zamenja za primerneje v Zagrebu, tudi v okolici. Podrobna pojasnila daje »Intermisor«, Ilica 52, pod št. 278, telefon 21-64.

Vnajem

Pisarniška soba

v sredi mesta, srednje velika, se odda. — Naslov v upravi Slov. št. 12.701.

Radio

Radio-aparat

več cevnege, kupim. Ponudbe na M. Pleterski, Cerklje ob Krki.

Radio - aparat

4 cevni, nov, z zvočnikom, komplet, ugodno prodam. Naslov v upravi Slovenca pod št. 12.675.

Kupimo

Kupujemo:

zlato, srebro, platin in plačamo 1 srebrno krono Din 3.60, 2 srebrni kroni Din 7.20, 5 srebrnih kron Din 18.—. Prevzamemo tudi vse druge kovine in plačamo najbolje. — Tovarna za ločenje dragih kovin, Spod. Šiška, Sv. Jerneja cesta 8.

Jabolka

kupujem večje količine. Upošteva se samo prvovrstno blago. — Ponudbe na naslov: Dušan Gnjatič, pošto ležeče Mokronog, Slovenija.

Erzjavne droge

Kupim 1500 komad. smrekovih in jelkovih brzjavnihih drog, in 1200 komadov borovih brzjavnihih drog. Dobava do 28. februarja 1929. Zadrževajte dimenzijo in pošto drogov, ter ponudite vašo najnižjo ceno od 150 franko vagon naloženo naložalnih postaj. — Ponudbe na naslov: Korošec Dragotin, trgovina z rudokopnim lesom — Šmartno ob Paki (Gorenje št. 7).

Prodamo

Auto Opel

4 sedežen, 4/16 HP, vožen 1500 km, se poceni prodaja ali zamenja za motorno kolo. — Naslov v upravi »Slov.« št. 12.479.

Koks

suh, 80 Din (100 kg) vedno na zalogi. — Mestna plinarina.

»Saurer« 2 tonski

rabljen, z novo pneumatico, popolnoma v redu, ugodno napredaj pri Lampret in drug. d. z. o. z., Ljubljana, Dunajska c. 22.

Ceno prodam:

blago za obleke, klobuke, perilo in nekaj rabljenih oblik. Stara pot 1-1, 3. vrata, Ljubljana. Vsak dan do 9 ure dopoldne in od 6 do 8 zvečer.

Proda se hiša

in vrt na prometnem kraju, pripravo za vsako obrt. Poizve se pri Vincencu Kump, Uršna sela št. 5, p. Semič.

Več avtomobilov

rabljenih, v popolnoma dobrem stanju, kakor: »Fiat« 501, 509, 505 (šest-sedežni), »Ohm« (6 sedežni), »Opel« 2 in 4 sed., »Renault« manjši potniški in večji 6 sedežni, »Peugeot« manjši, tovorni, zaprt, ima napredaj po ugodnih cenah Lampret in drug. d. z. o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 22.

Obrt

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOCU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Puhasto perje

kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem čistilna perla, Zagreb, Ilica 82.

Pliše

volnene in gobeline za tapaciranje pohištva, ima lepe in najcenejše v zalogi Rudolf Sever, tapetnistvo, Marijin trg št. 2.

Proda se takoj

radi starosti in družinskih razmer lepo mizarstvo podjetje z vsemi pripravnimi stroji na električni pogon, zraven stanovanje, v jako prometnem kraju na Koroškem, Slovenija, pet minut od kolodvora in pošte, tik državne ceste in velelesne industrije, tako da je ves lesni material poceni pri rokah. Po želji se isto lahko poveča ali preuredi v kakšno drugo podjetje. Nadaljna pojasnila, kakor tudi cena, se pozvedo pri L. Mačič, Prevalje.

Poizvedbe

Zatekla se je

mlada »Doberman« psička. Naslov v upravi lista št. 12.725.

Razno

Dr. G. PICCOLI, lekarnar v Ljubljani priporoča pri zaprtju in drugih težko ah želodca svojo preizkušeno **Želodčno tinkturo**

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mestni trg 1

Na manjši obroki

Zaloga in izposojevalnica najboljših klavirjev, pianov in harmonijev Steinway, Bösendorfer, Förster, Höpfl, Hofmann, Original Stirling. Popravila in uglečevanje najceneje. — Najboljše glasbeno instrum. in strun.

»Slovenca«

Za „Novo leto“

Najprimernejša darila so: volnene in flori nogavice, rokavice, triko perilo, puloverji, vestje, žepni robci, naramnice, kravate, srajce, ovratniki, ročnetorbice, aktovke, dežniki, toaletna mila, športne potrebitine itd.

Le pri Josip Petelincu, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Srečno Novo leto

želimo tem potom vsem našim cenjenim odjemalcem

Fr. Lukič, Ljubljana Stritarjeva 9

V lekarnah 1 steklenica „ALGA“ Din 16.—

V drogerijah 1 steklenica „ALGA“ Din 16.—

ZIMA

DEŽ - MRAZ - VLAGA

pojavi se

REUMATIZEM - IŠIAS

trganje in zbadanje v KOSTEH - MIŠICAH

UDIH-KRIŽU, tolečine v ZOBH in GLAVI

MASIRAJTE pomaga Vam „ALGA“

STARCI IN STARKE! Reumatične bo ečine Vam zagrenjujejo dneve. „ALGA“ za masiranje Vam bo dala življensko radost in svežost

Pošilja po pošti: Laboratorij „ALGA“ Sušak.

4 steklenice Din 77.—, 8 steklenice Din 121.—, 14 steklenice Din 205.—, 26 steklenic Din 320.—.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš oče, stari oče, brat, tast itd., gospod

Anton Kodran

žel. vpokojenec

dne 27. decembra po mučni bolezni, v 76. letu starosti, nenadoma preminul. — Pogreb se bo vršil dne 29. decembra ob 16 (4 popoldne) iz hiše žalosti, Žabjek št. 4, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 27. decembra 1928.

Žalujoči ostali.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčnoljubljeni, dobri soprog in brat, g.

Gabriel Urabec

zasebni uradnik

v petek dne 28. t. m. po dolgi in mučni bolezni, bogudano preminul. — Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto dne 29. t. m. ob 4 pop. iz hiše žalosti, Sv. Petra c. 17, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 28. decembra 1928.

Katerina Urabec in sestre.

Naznanjam tužno vest, da je naš srčnoljubljeni, dobri soprog in oče, gospod

Franc Šimenc

poštni in brzjavni mojster v poklju

v petek dne 28. decembra po kratki in mučni bolezni, bogudano preminul.

Pogreb draga pokojnika bo v nedeljo dne 30. decembra ob 1/4 popoldne iz mrtvašnice deželne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 28. decembra 1928.

Antonija Šimenc, soproga. — Vendelin Šimenc, sin. — Edita Deželak roj. Šimenc, hčerka. — Binka Šimenc, sinaha.

Sir Arthur Conan Doyle:

Izgubljeni svet

(The lost world.)

Roman.

Zasidrali smo to noč s težkimi kamni naša čolna sredi reke, pa smo se, kakor smo mogli, pripravili za napad. Vendar se ni nič zgodilo in ob svianju smo nadaljevali pot, medtem ko se je polegalo bobnanje za nami. Okoli treh popoldne smo dospeli do hudih, kako miljo dolgih slapov, istih, kjer se je profesor Challenger ponesrečil pri prvem potovanju. Odkrita povedano, bil sem vesel te nevarnosti, zakaj nudila je prvi, dasi skromni neposredni dokaz resničnosti njegovega poročila. Indijanci so znosili najprej čolna in potem vso prtljago skozi grmovje, ki je bilo na tem kraju neprodorno, medtem ko smo korakali mi, četvorica belih, zraven s puškami na ramenu za slučaj, da bi grozila iz gozda kaka nevarnost. Prehodili smo, dokler se ni stemnilo, srečno to sotesko in potem veslali še kakih deset milj naprej, preden smo zasidrali za prenočišče. Po mojih računih smo se nahajali vsaj sto milj daleč od kraja, kjer se zliva ta pritok v Amazonko.

Drugi dan smo zgodaj odrinili dalje. Čim se je zdanilo, je postal profesor Challenger izredno nemiren pa neprestano ogledoval rečne bregove. Nenadoma je veselo zaklical in nam zmagoslavno pokazal osamljeno visoko drevo, ki se je dokaj čudno sklanjalo nad vodno gladino.

»Kaj mislite o tem?« je rekel.

»To je nedvomno asajska palma,« je odgovoril Summerlee.

»Tako je. A to asajsko palmo sem določil za svoje znamenje. Skriti vhod se nahaja pol milje na-

vzgor od nje in na drugem bregu reke. Drevesa rastjo am v nepretrgani vrsti, ne da bi bilo videti kake preseke. Zato je tudi čudežni vhod tako skrivnost. Glejte, tam, kjer je videti svetlozeleno grmovje namesto temnozelenega podmladka, tam, med velikimi bombaževimi drevesi imam jaz svoja lastna vrata v nepoznani svet. Naprej torej, pa boste takoj razumeli!«

V resnici je bila to čudežno lepa pokrajina. Ko smo dosegli s svetlozelenim ločjem zaznamovani prostor in smo se prerili skozi z obema čolnoma, za kar smo si morali več sto yrdov graditi stezo skozi trsje, smo se znašli v mirni plitvi rečici z jasno, prozorno vodo in peščeno strugo. Bila je kakih dvajset yrdov široka in njene bregove je pokrivalo bujno raznoliko rastlinstvo. Vsak, ki ne bi opazil, da prekine na tem kraju grmovje ozki klin ločja, ne bi nikoli mislil, da se tu skriva reka, pa ne bi mogel slutiti, da vodi v čudežno deželo.

To je bila res čudežna dežela, tako pravljeno lepa, kakor si jo le more človek misliti. Gosto rastlinstvo se je splevalo gori nad nami v naravni obok in skozi ta prelestni predor je tekla v zlati nežni luči smo se znašli v mirni plitvi rečici z jasno, prozorno reka: na sebi itak lepa, je bila čudovito krasna radi čudežnih, bledeh in nežnih, vedno drugačnih barv, ki jih je metala na vodno gladino od zgoraj trepetajoča svetloba. Kristalno čista, stekleno nepremična, zelenkasta kakor rob ledenika se nam je odpirala reka pod listnatimi zelenimi oboki, med tem ko je pokrival vsak udarec naših vesel njeno lesketajočo površino s tisočimi drobnih valčkov. Taka pot je res bila vredna čudežne dežele, kamor je vodila. O Indijancih ni bilo nobenega sledu več, zato pa se je pomnožilo živalstvo, in zaupljivost slehernega bitja je kazala, da sploh niso poznali lovev. Zabavne, drobne, baržunastočne opice s sijajočimi belimi zobmi in bleščajočimi porednimi očmi so hreščale na nas, med tem ko smo se vozili mimo. Včasih se je s pljuskanjem zvrnil z brega v vodo težki kajman (amerikanski kro-

kodil). Nekoč nas je pogledal skozi luknjo v grmovju temni nerodni tapir in potem zopet odkrival v goščavo; zopet nekoč je švignilo skozi grmovje rumeno prožno telo velikega pume (amerikanski lev brez grive), ki je obrnil glavo čez sekasto pleče in nas nepopisno sovražno pogledal z zelenimi divjimi očmi. Tudi ptice so postale jako številne, posebno močvirne ptice. Ob vsakem iz vode štrlečem ritcu smo srečali plave, ognjeno rdeče in bele štorke, čaplje in ibise, med tem ko je bila kristalnočista voda vsa polna rib najrazličnejših oblik in barv.

Tri dni smo veslali v medli zelenkasti luči skozi ta predor. V daljavi je bilo težko razločiti, kje neha zelena voda in se prične zeleni obok nad njo. Globokega miru te čudne vodne poti ni motil noben sled po človeškem bitju.

»Nobeni Indijanci tu. Preveč strah. Curupuri,« je rekel Gomez.

»Curupuri je gozdni škrt,« je pojasnil lord John. »To je ime za vsako peklensko nesnago. Reveži mislijo, da se skrivajo v tej okolici nekaka strašila in zato ne marajo sem hoditi.«

Tretji dan nam je bilo jasno, da se ne bomo mogli dolgo voziti v čolnu, ker je postajala reka naglo vedno bolj plitva. Tekom ene ure smo zadeli vsaj dvakrat v dno. Naposled smo priveslali do grmovja ob bregu, tam zasidrali čolna pa prenočili na kopnem. Zjutraj sva prehodila lord John in jaz sama še kakli dve milj po gozdu, ostala sva vedno v bližini reke in ko sva videla, da postaja stalno manj globoka, sva se povrnila ter potrdila, kar je že vnaprej mislil profesor Challenger, da smo dosegli namreč zadnjo točko, do katere je bila voda plovna. Potegnili smo torej čolna na suho, ju skrili v grmovju in s sekiro zaznamovali najbližje drevo, da ju lahko najdemo na povratku. Na to smo razdelili med seboj vso prtljago: puške, naboje, živila, šotor, odeje in vse ostalo. Vsak si je natovoril svoj del na pleča, in na to smo zopet nastopili svoje, zdaj še težje potovanje.